



Økonomiministeriet

Økonomisk Redegørelse

Maj 2023





Økonomiministeriet

Økonomisk Redegørelse

Maj 2023

Økonomisk Redegørelse

Maj 2023

I tabeller kan afrunding medføre, at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af

Økonomiministeriet

Ved Stranden 8

1061 København K

Omslag: BGRAPHIC

Tryk: Stibo Complete

Foto: iStock

Oplag: 800

Pris: 150 kr. inkl. moms

ISBN: 978-87-7862-379-9

Elektronisk publikation

Produktion: Aliro Docs

ISBN: 978-87-7862-380-5

Publikationen kan hentes på

Økonomiministeriets hjemmeside

oem.dk



Forord

Ruslands invasion af Ukraine har først og fremmest haft ubegribelige menneskelige konsekvenser, men den har også store negative konsekvenser for den globale økonomi. Det har vi også kunnet mærke på økonomien herhjemme, hvor vi i efteråret oplevede den højeste inflation i 40 år, og hvor renterne er gået kraftigt op.

Men dansk økonomi har vist sig særdeles robust og står med et stærkt udgangspunkt. Det afspejles også i den nye prognose i Økonomisk Redegørelse. Den viser, at dansk økonomi er på vej mod en blød landing på trods af de store udfordringer.

Når dansk økonomi fortsat står stærkt, skyldes det blandt andet tidligere reformer vedtaget af regeringer fra begge sider af den politiske midte. Det har været afgørende for, at vi i dag har en sund og stærk økonomi, der ikke vælter omkuld i modvind, men derimod er godt rustet til en periode med lidt lavere vækst. Det ser derfor ud til, at vi kan styre uden om en alvorlig økonomisk krise og ser ind i en mildere opbremsning i økonomien.

Inflationen er også på vej ned. Men vi skal stadig holde et skarpt øje med udviklingen og sørge for at føre en ansvarlig økonomisk politik, der ikke puster til inflationen.

En periode med mere afdæmpet vækst, men fortsat med beskæftigelse på et meget højt niveau og lav ledighed, er udtryk for en fornuftig økonomisk udvikling, som lægger et godt spor for økonomien på lidt længere sigt. Samtidig skal vi holde fast i at gennemføre ansvarlige reformer, der kan skaffe øget arbejdsudbud og rum til, at vi kan gennemføre vigtige politiske prioriteter i de kommende år. Det gælder blandt andet i forhold til sikkerhed, forsvar, skat, grøn omstilling og velfærd.

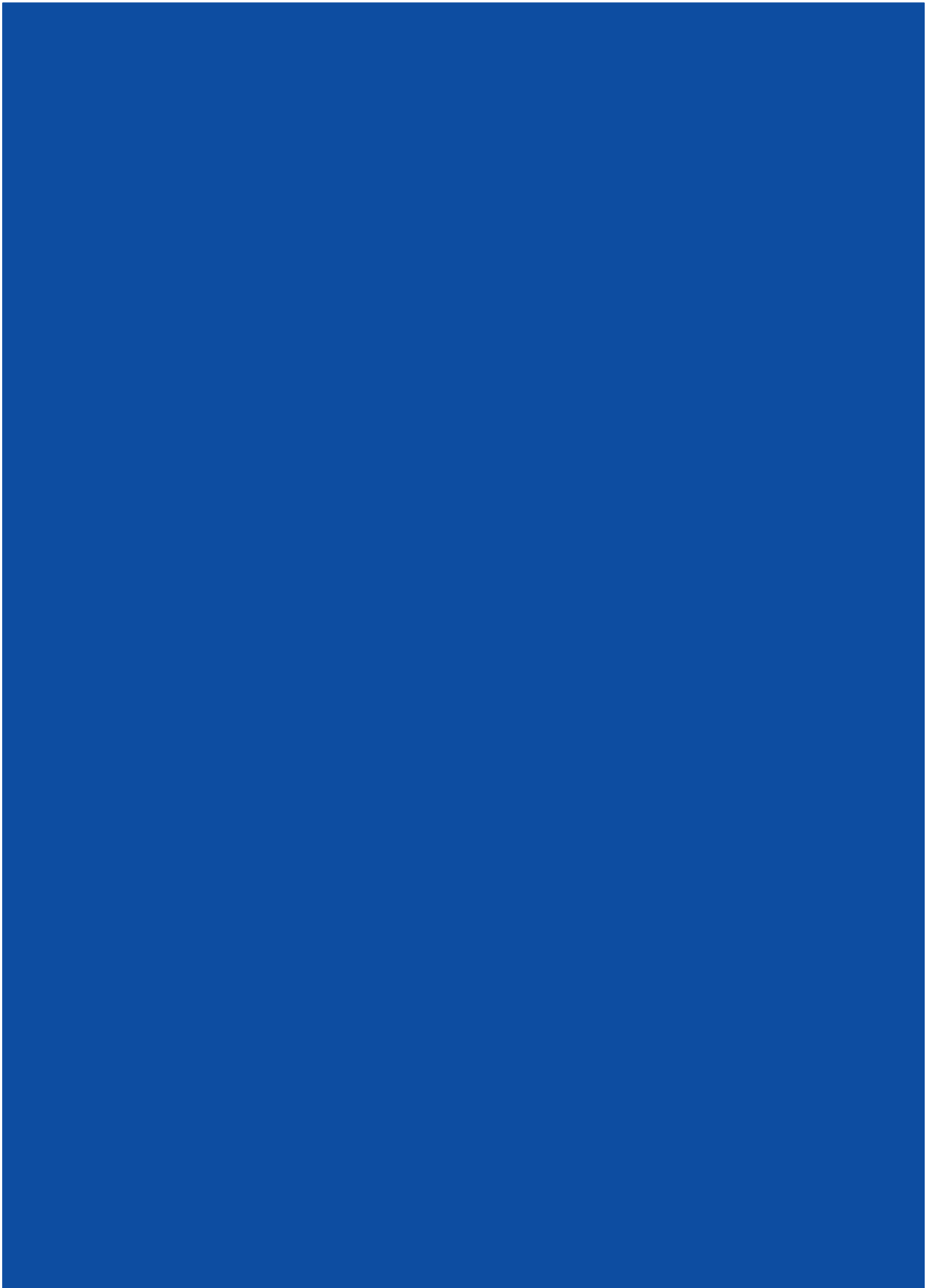


Stephanie Lose
Stephanie Lose
Fungerende økonomiminister

Indhold

1. Sammenfatning.....	7
1.1 Det aktuelle konjunkturbillede.....	7
1.2 Finanspolitikken og de offentlige finanser	32
1.3 Bilagstabel	41
Bilag 1.1 Beregning af strukturel saldo 2022-2024	45
Bilag 1.2 Særlige indtægts- og udgiftsposter.....	49
Bilag 1.3 Engangsforhold mv. i 2022-2024.....	53
Bilagstabeller.....	55

Redaktionen er afsluttet 15. maj 2023.



1. Sammenfatning

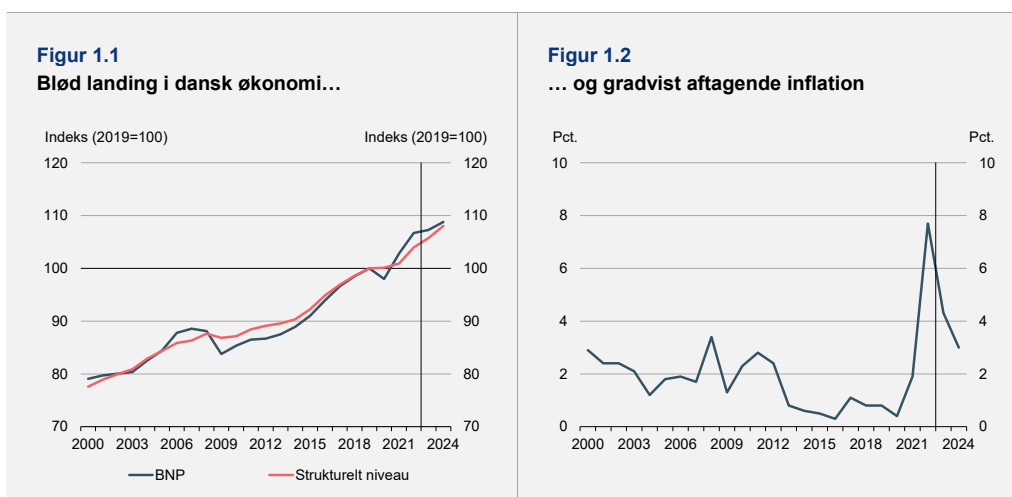
1.1 Det aktuelle konjunkturbillede

Ruslands invasion af Ukraine fik hurtigt store konsekvenser for den globale økonomi sidste år. I efteråret 2022 nåede inflationen op på det højeste niveau i 40 år i mange vestlige lande. Udhuling af husholdningernes købekraft og højere markedsrenter i kraft af gennemførte og ventede pengepolitiske stramninger førte i slutningen af 2022 til stagnation eller egentlig tilbagegang i mange lande.

Herhjemme bremsede store dele af økonomien også op sidste år. Husholdningerne reagerede på prisstigningerne og holdt igen med forbruget, og på boligmarkedet faldt antallet af salg og priserne blandt andet på grund af højere renter. Opbremsningen er fortsat ind i 2023. I årets første måneder er husholdningernes forbrug forblevet på et lavt niveau, og boligpriserne er faldet. Arbejdsmarkedet virker robust, men opbremsningen i efterspørgslen ventes efterhånden at føre til fald i beskæftigelsen.

Der er imidlertid også positive tegn, som tyder på en mild afmatning. Inflationen er på vej ned, og der er sket en bedring i tillidsindikatorerne fra det lavpunkt, som blev nået sidste efterår. Samtidig er ledigheden kun vokset lidt. Særlige forhold er også på spil i dansk økonomi. Mens opbremsningen i efterspørgslen viste sig i de fleste erhverv, var der bemærkelsesværdig stor fremgang i medicinalindustrien. Denne fremgang var afgørende for, at dansk økonomi som helhed voksede i slutningen af 2022, og medicinalindustrien har også holdt industriproduktionen oppe i årets første måneder.

Hovedscenariet er en blød landing, hvor den økonomiske aktivitet gradvist kommer tættere på det strukturelle niveau, som er foreneligt med en stabil pris- og lønudvikling, *jf. figur 1.1*.



Anm.: I figur 1.1 angiver det strukturelle niveau den aktivitet, der er forenelig med en stabil pris- og lønudvikling.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

I prognosen skønnes BNP at vokse med 0,6 pct. i år og 1,4 pct. næste år, mens inflationen forventes at aftage fra 7,7 pct. sidste år til 4,3 pct. i år og falde yderligere til 3,0 pct. næste år, *jf. figur 1.2*. Samlet skønnes et fald i beskæftigelsen på 22.000 personer fra 2022 til 2024. Faldet sker fra et højt niveau, så beskæftigelsen vil fortsat ligge over det strukturelle niveau i hele prognoseperioden. Tilsvarende vil ledigheden ligge under det strukturelle niveau. Arbejdsmarkedet forventes således at forblive stramt, og der vil være mangel på arbejdskraft på dele af arbejdsmarkedet, som kan give udfordringer for nogle virksomheder, der skal rekruttere arbejdskraft.

Der er fortsat stor usikkerhed knyttet til den økonomiske udvikling herhjemme og i udlandet. Blandt andet vil mere udpræget træghed i udviklingen af inflationen i retning af de pengepolitiske målsætninger kunne dæmpe købekraften og øge renteniveauet yderligere – og det vil samtidig kunne føre til et skred i inflationsforventningerne. Prognosen bygger på en forventning om, at der ikke opstår en pris-løn-spiral, hvor pris- og lønstigninger gensidigt forstærker hinanden, idet inflationsforventningerne fortsat fremstår forankrede.

En anden kilde til usikkerhed er spændinger på de finansielle markeder. Uroen, der er opstået i forbindelse med bankproblemer i nogle lande, viser, at de hurtigt stigende renter kan være med til at forstærke sårbarheder i specifikke banker. Samtidig kan det medføre strammere lånevilkår og derved potentielt få realøkonomiske konsekvenser på tværs af lande. I forhold til den globale økonomi udgør geopolitiske spændinger endvidere en risiko for flere handelsrestriktioner og et lavere omfang for verdenshandlen.

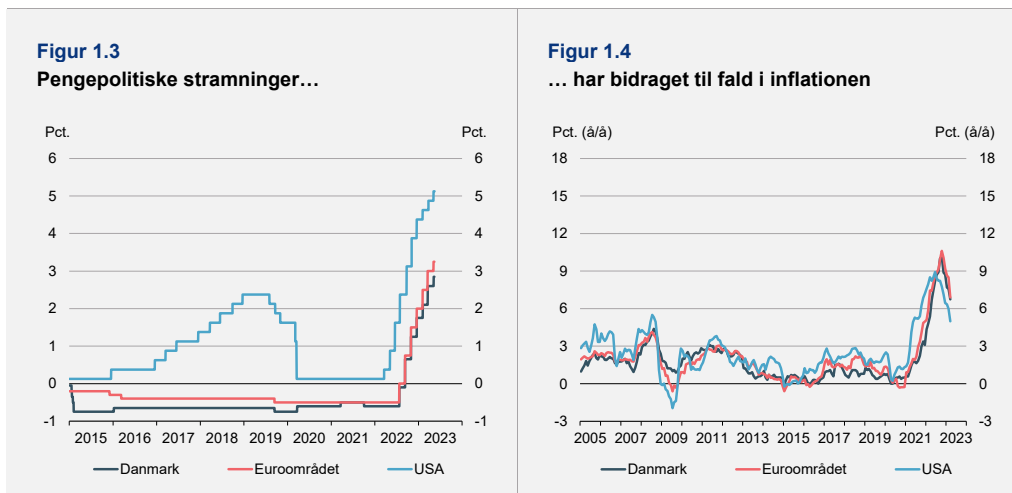
Opbremsnings i den globale økonomi

Aktiviteten i den globale økonomi har udviklet sig svagt i starten af året. Det kommer i forlængelse af en opbremsning på tværs af lande i slutningen af 2022. Der har blandt andet været stagnation i euroområdet, og i Sverige var der en egentlig tilbagegang i BNP i 4. kvartal 2022. I USA er væksttempoet også på vej ned med mindre fremgang i BNP i 1. kvartal i år end i de forudgående kvartaler.

Opbremsningsen er sket efter en periode med hurtig genopretning efter coronapandemien, og den er kommet i kølvandet på den høje inflation og stigende korte og lange markedsrenter afledt af gennemførte og forventede markante pengepolitiske stramninger på tværs af lande, *jf. figur 1.3*.

Rentestigningerne dæmper forbrug og investeringer igennem højere renteudgifter for låntagere og faldende formuer, herunder som følge af fald i boligpriserne. Denne effekt tager typisk lidt tid for at slå fuldt igennem i aktiviteten, så de høje renter vil fortsætte med at virke dæmpende på væksten videre ind i 2023. De synkronede pengepolitiske stramninger har bidraget til at dæmpe inflationspresset, og inflationen ser ud til at have toppet på tværs af lande sidste efterår og i vinter, *jf. figur 1.4*.

Toppen for de pengepolitiske renter ventes snart at være nået. I USA indregner markederne således ikke flere pengepolitiske renteforhøjelser, mens der i euroområdet ventes yderligere pengepolitiske renteforhøjelser på omtrent 0,5 pct.-point i løbet af sommeren – efterfulgt af en fastholdelse i en længere periode ind i 2024.



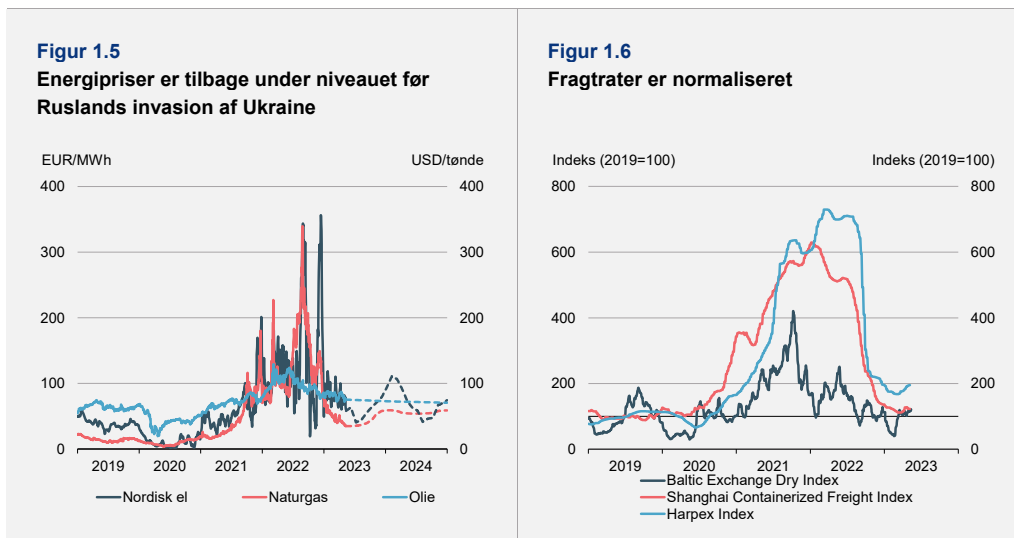
Anm.: De viste pengepolitiske renter i figur 1.3 er Nationalbankens indskudsbevisrente for Danmark, ECB's indlånsrente for euroområdet og midtpunktet af den amerikanske centralbanks målinterval for den pengepolitiske rente (Federal Funds target rate) for USA. I figur 1.4 er inflationen målt ved HICP for euroområdet og Danmark og ved CPI for USA.

Kilde: Macrobond.

Faldet i inflationen i euroområdet er endvidere et resultat af, at energipriserne – og især priserne på gas – er faldet igen, så de nu er under niveauet før Ruslands invasion af Ukraine, *jf. figur 1.5*. De faldende energipriser skal blandt andet ses i sammenhæng med EU-tiltag rettet mod styrket energiforsyningsikkerhed. Samtidig har en markant styrkelse af den amerikanske dollar frem til sidste efterår bidraget til at gøre import fra USA dyrere. Den modsatte effekt bidrager nu til, at inflationen hurtigere kan komme ned i blandt andet euroområdet. I USA har inflationen i større grad været drevet af betydelige lønstigninger og stærk fremgang i det private forbrug efter coronapandemien.

Der var også færre forstyrrelser af de globale forsyningskæder efter genåbningen i Kina. Det kommer blandt andet til udtryk i et markant fald i fragtraterne, *jf. figur 1.6*. Også de globale priser på uforarbejdede fødevarer har længe været faldende. På tværs af lande er dette imidlertid endnu ikke kommet mere bredt til udtryk i forbrugerpriserne på fødevarer, som fortsat ligger højt. Det skal ses i lyset af, at forbrugerpriserne på fødevarer også afhænger af omkostninger til fragt, forarbejdning, marketing mv.

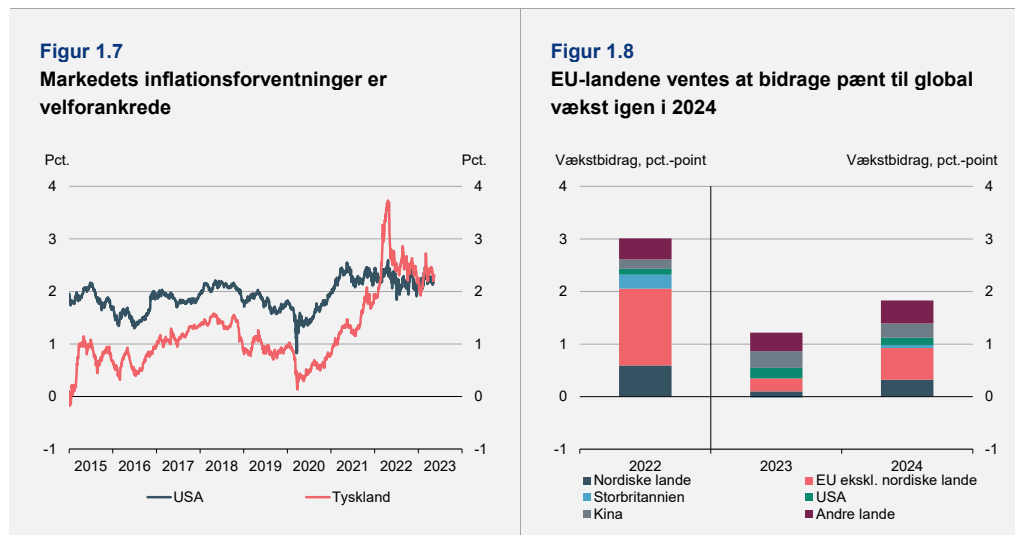
Der er også fortsat et betydeligt underliggende prispres i store dele af den globale økonomi. I mange lande er der kraftig lønvækst som følge af stramme arbejdsmarkeder og høje lønkrav, der skal kompensere for de indtrufne prisstigninger. Det bidrager til en vis træghed i tilpasningen af inflationen, der blandt andet viser sig i en fortsat høj kerneinflation. Det betyder også, at inflationen i mange lande i stigende grad er drevet af indenlandske forhold.



Anm.: I figur 1.5 er elprisen Nordic Power Base fra Nordpool. Naturgas i Europa er futuresprisen på levering i førstkomende måned i Dutch Title Transfer Facility. Olieprisen er spotprisen på Brent. De stiplede linjer er futurespriser fra Intercontinental Exchange (ICE). Data fra 12. maj. I figur 1.6 er den vandrette linje indeks 100. Kilde: Macrobond og egne beregninger.

Den globale vækst ventes at forblive lav i 2023. Der ventes ikke en decideret recession, men nærmere en blød landing i mange lande. Denne vurdering understøttes af en bedring i tillidsindikatorerne på tværs af lande, som peger i retning af, at forventningerne er blevet mindre pessimistiske. Det gælder især inden for tjenestesehverv, hvor erhvervstilliden er på et niveau, der indikerer fremgang. Fremgangen i tjenestesehvervene afspejler blandt andet en normalisering af de forskydninger, der var mellem efterspørgslen efter henholdsvis varer og tjenester under coronapandemien.

Forventningen om en blød landing skal også ses i lyset af, at inflationsforventningerne fortsat er velforankrede, *jf. figur 1.7*. Inflationspresset forventes således at aftage yderligere over de kommende par år, så prisstigningerne på tværs af lande igen når ned på et niveau, som er i overensstemmelse med de pengepolitiske målsætninger. Væksten i den globale økonomi ventes alligevel at blive lav i 2023 og 2024 sammenlignet med de seneste årtier, hvis der ses bort fra tilbageslagene under coronapandemien og finanskrisen. Især afdæmpede forventninger til EU-landene bidrager til det svage vækstskøn for den globale økonomi i 2023, *jf. figur 1.8*. Modsat forventes der høj vækst i Kina efter ophævelsen af nul-covid-politikken. I 2024 forventes væksten i den globale økonomi at stige, og især EU-landene forventes at øge aktiviteten. I USA indebærer forventningen om en blød landing et moderat vækstbidrag til aktivitetsudviklingen i den globale økonomi i begge år.



Anm.: Den markedsbaserede inflationsforventning for USA er den såkaldte five-year-five-forward break-even inflation, som er den inflation på fem til ti års sigt, der giver samme afkast på ikke-inflationsindekseerede forwardkontrakter som på inflationsindekseerede forwardkontrakter. For Tyskland vises den break-even inflation, der giver samme afkast af inflationsindekseerede statsobligationer som ikke-inflationsindekseerede statsobligationer for alle løbetider. Global vækst er opgjort ved det handelsvægtede BNP, der er et vægtet gennemsnit af BNP-væksten i Danmarks 36 vigtigste samhandelslande på baggrund af landenes andel af dansk eksport.

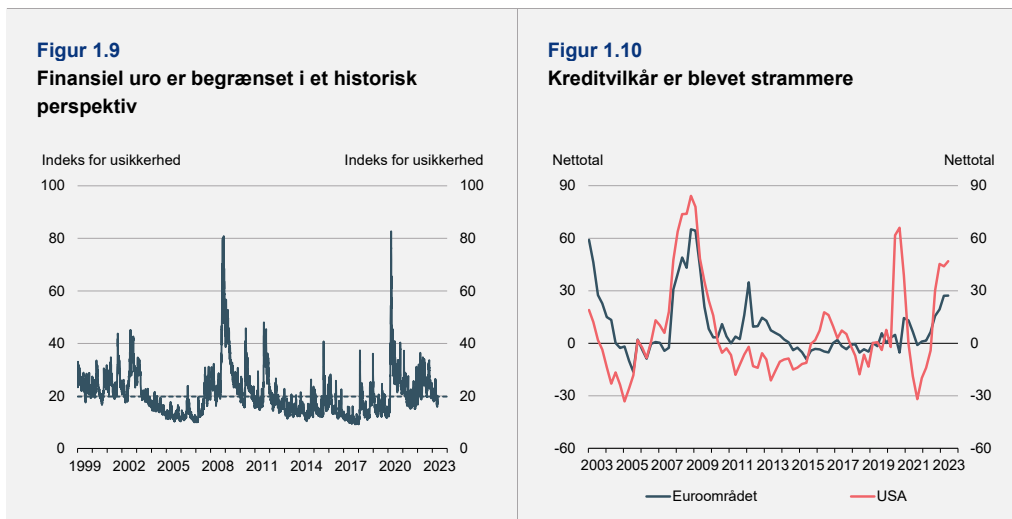
Kilde: Macrobond, IMF og egne beregninger.

Forventningen til en blød landing i USA er betinget af, at forårets bankproblemer ikke får større realøkonomiske konsekvenser. I midten af marts opstod der betydelig finansiel uro om regionale banker i USA. Uroen var navnlig centreret omkring Silicon Valley Bank i Californien, som efter meget kraftig og pludselig flugt af indskydere blev overtaget af den amerikanske indskydergarantifond. Som svar på uroen har de amerikanske myndigheder dækket alle indskydere i de pågældende banker, mens den amerikanske centralbank har indført en ny udlånsfacilitet, der tilbyder lån på favorable vilkår til amerikanske banker. Efterfølgende opstod der også uro om Credit Suisse, som efter indskyderflugt blev overtaget af UBS efter intervention af de schweiziske myndigheder.

I kølvandet på bankuroen faldt de lange statsobligationsrenter. Det var både en konsekvens af, at investorerne søgte ly i mere sikre værdipapirer, og en forventning om at strammere finansielle vilkår som følge af uroen i bankerne ville føre til en kraftigere økonomisk opbremsning og mindske behovet for yderligere pengepolitiske renteforhøjelser. I slutningen af april havde det meste af uroen dog lagt sig, og set i et historisk perspektiv er den aktuelle usikkerhed målt ved VIX-indekset tæt på et gennemsnitligt niveau, *jf. figur 1.9*.

Aktiekurserne på bankaktier peger imidlertid fortsat på en øget usikkerhed om effekten af højere renter på bankerne. I slutningen af april opstod der fornyet usikkerhed om især de amerikanske regionale banker i forbindelse med, at endnu en større regional bank i USA blev overtaget af den amerikanske indskydergarantifond. Uroen er et eksempel på, at der pludseligt kan opstå turbulens på de finansielle markeder, og at højere renter kan vise sig at påvirke økonomien i højere grad end forventet. Endvidere ventes bankuroen at føre til yderligere stramninger i bankernes lånevilkår til kunderne især i USA, hvilket svarer til en yderligere stramning i de finansielle vilkår, der kommer oven på effekten af

højere renter.¹ I USA har der i de seneste måneder været en meget høj andel af bankerne, der melder om strammere lånevilkår, jf. figur 1.10. I euroområdet har der også været en stigende tendens til stramninger i bankernes lånevilkår. Stramninger i reguleringen af bankerne siden finanskrisen betyder dog, at bankerne i EU generelt er robuste og i stand til at opretholde udlånet til husholdninger og virksomheder under et økonomisk tilbageslag.



Anm.: Figur 1.9 viser VIX for USA. VIX er et mål for finansiell uro og beregnes som den implicite volatilitet i tremåneders optionskontrakter på det amerikanske S&P 500-indeks. Den stiplede linje viser gennemsnittet i perioden 1999-2019. I figur 1.10 angiver et positivt nettotal, at institutterne melder om stramninger i lånebetingelserne over for kunderne, mens et negativt tal angiver lempeligere lånevilkår.

Kilde: Macrobond.

Store dele af dansk økonomi bremsede op sidste år

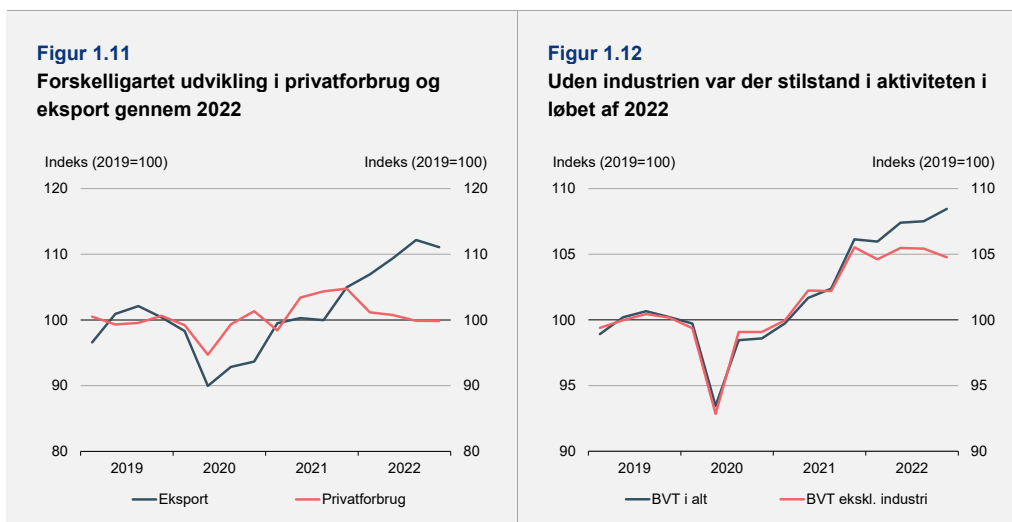
Høj inflation og højere renter giver modvind til dansk økonomi, blandt andet fordi det udhuler husholdningernes købekraft og gør det dyrere for både husholdninger og virksomheder at låne penge og servicere gæld. Hertil kommer en afdæmpet vækst på eksportmarkederne i blandt andet euroområdet og Sverige.

Disse forhold var medvirkende til, at dele af dansk økonomi bremsede op allerede sidste år. Husholdningernes forbrug faldt gennem hele året, boligmarkedet vendte fra mærkbar fremgang til tilbagegang, og i sidste kvartal af 2022 var der også tilbagegang i eksporten, jf. figur 1.11. Udviklingen afspejler en økonomi i flere hastigheder, hvor husholdningerne hurtigt tilpassede deres efterspørgsel til de højere priser, mens de eksporterende virksomheder under ét længe kunne fortsætte med at øge salget til udlandet.

¹ Se fx IMF *World Economic Outlook*, april 2023.

Den stærke eksportudvikling gennem det meste af sidste år afspejler især øget salg fra industrivirksomhederne, som dermed bidrog til, at dansk økonomi voksede pænt igennem 2022. Ses der imidlertid på aktiviteten i den samlede økonomi ekskl. industrien, var der fra 4. kvartal 2021 til 4. kvartal 2022 stort set stilstand, *jf. figur 1.12*.

Den høje årsvækst i BNP i 2022 på 3,8 pct. dækker således både over vækst gennem 2021 og over en markant fremgang i aktivitetsniveauet i industrien i løbet af 2022. Industriens fremgang bidrog alene med ca. 2,6 pct.-point til væksten i BVT (bruttoværditilvæksten) på 4,7 pct. i 2022.²



Anm.: Sæson- og priskorrigerede tal.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Industriens markante produktionsfremgang i 2022 skyldes især kraftig vækst inden for medicinalindustrien, *jf. boks 1.1*.

² Normalt følger udviklingen i BNP og BVT hinanden tæt. I 2022 var der dog et betydeligt fald i de indirekte skatter (netto), som udgør forskellen på BNP og BVT.

Boks 1.1**Markant vækst i industrien i 2022 kan overvejende tilskrives medicinalindustri**

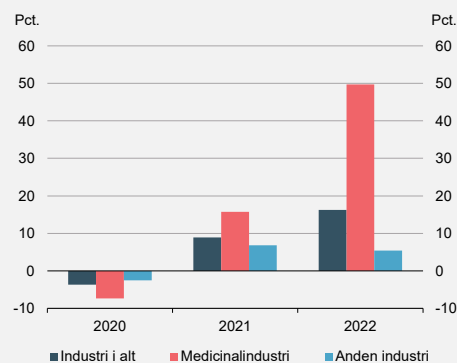
Industriens produktion steg mærkbart gennem 2022, og for året som helhed var væksten markant i et historisk perspektiv. Udviklingen dækker primært over en kraftig vækst i den store medicinalindustri, mens aktiviteten i de resterende industribrancher under ét var aftagende i store dele af 2022.

Ifølge industriproduktionsstatistikken, som opgør den mængdemæssige udvikling i produktionen på månedsbasis ud fra indrapporterede oplysninger om omsætning, prisudvikling og lagerbevægelser, steg den samlede industriproduktion i 2022 med 16,2 pct. i forhold til 2021. Til sammenligning var den gennemsnitlige årlige vækst i produktionsstatistikken i perioden 2001-2021 på 1,1 pct. Udviklingen i 2022 var kraftigt påvirket af medicinalindustrien, hvor produktionen steg med hele 49,7 pct. Ses der bort fra medicinalindustrien, steg produktionen i de resterende industribrancher med mere beskedne 5,4 pct., *jf. figur a*.

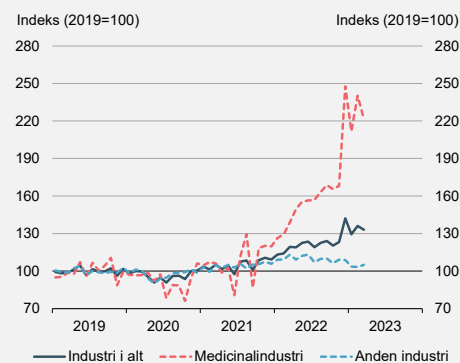
I nationalregnskabet er der aktuelt kun opgjort BVT for den samlede industri – og ikke for de enkelte industribrancher. Medicinalindustriens produktionsstigning giver dog relativt større BVT-fremgang end tilsvarende produktionsstigninger i de resterende industribrancher under ét, fordi værditilvæksten pr. produktionsenhed normalt er markant højere i medicinalindustrien end i den øvrige industri. Det peger i retning af, at størstedelen af det samlede vækstbidrag fra industrien til BVT – og BNP – i 2022 kan tilskrives medicinalindustrien.

Tal for industriproduktionen i januar, februar og marts peger på et fortsat højt niveau, *jf. figur b*. Det kan påvirke den økonomiske aktivitet i 2023 på samme måde som 2022. Fortsætter medicinalindustriens produktionsniveau på niveauet fra 1. kvartal i resten af 2023, vil væksten i medicinalindustriens produktion for året 2023 blive knap 40 pct. Stigningen i medicinalindustriens produktionsniveau til et meget højt niveau især i december sidste år er dog ikke nødvendigvis udtryk for en tilsvarende permanent højere produktion, og det er i prognosen lagt til grund, at medicinalindustriens produktion vokser noget mindre end de førnævnte 40 pct. i 2023. Hertil kommer, at medicinalindustriens omsætning ikke er steget i samme omfang som produktionen, hvilket blandt andet skyldes stagnerende produktpriser og øgede lagre. Det videre forløb for medicinalindustrien spiller en væsentlig rolle for udviklingen i eksport, BVT og BNP, men i mindre grad for fx beskæftigelsen i Danmark, da dele af medicinalindustriens aktivitet sker på fabrikker i udlandet.

Figur a
Medicinalindustrien trak fremgangen i samlet industriproduktion markant op i 2022...



Figur b
... og et højt produktionsniveau for medicinalindustrien er fortsat ind i 2023

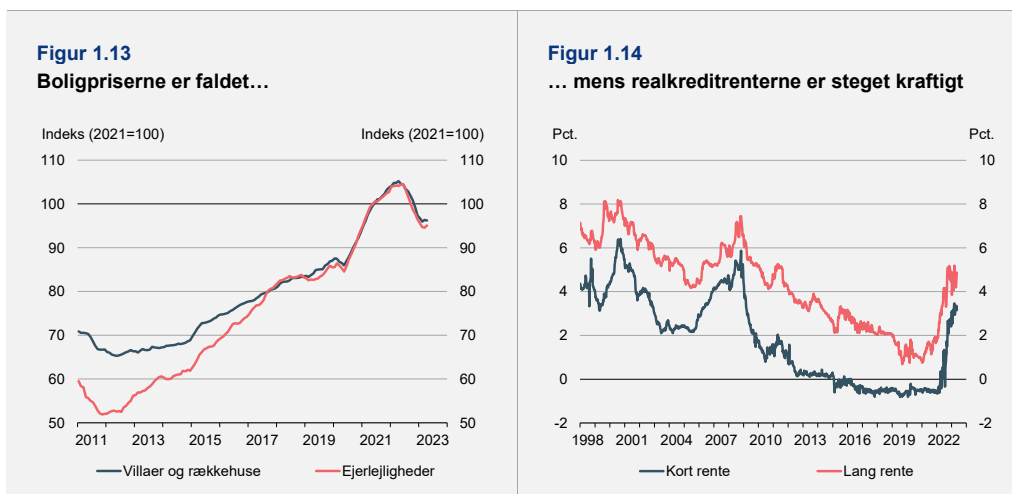


Anm.: Tal i begge figurer er fra statistikken for industriens produktionsindeks.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Stigningen i medicinalindustriens produktion har således været med til at maskere en svagere udvikling i aktiviteten i resten af dansk økonomi – især i 4. kvartal 2022, *jf. boks 4.1 i Økonomisk Redegørelse, marts 2023*.

Den svagere udvikling i resten af økonomien dækker blandt andet over, at der siden 1. kvartal 2022 har været betydelig tilbagegang på boligmarkedet som følge af højere renter og stigende leveomkostninger. Boligsalget er faldet til et forholdsvis lavt niveau, og boligpriserne er gået kraftigt tilbage. Eksempelvis er priserne på villaer og rækkehuse set for hele landet under ét faldet med 8,5 pct. fra april 2022 til april 2023, *jf. figur 1.13*.

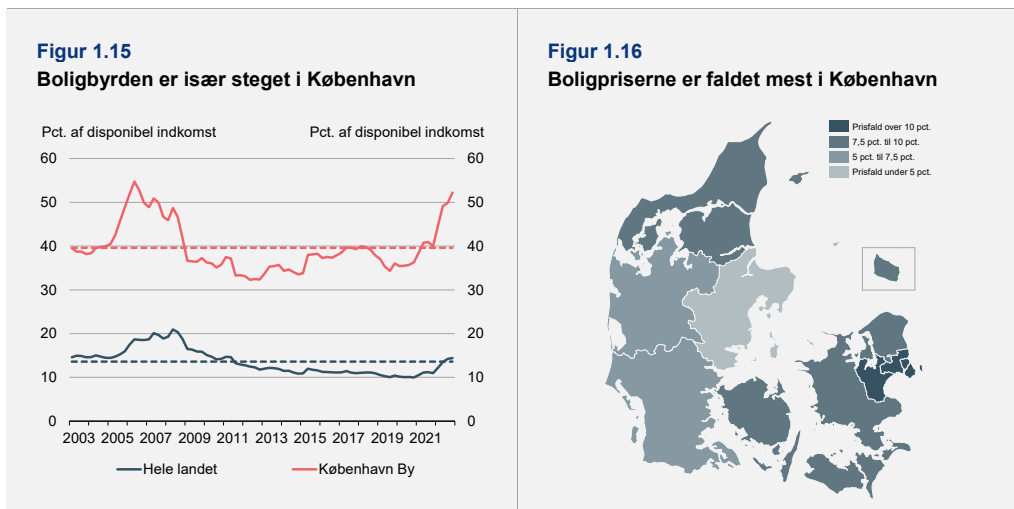


Anm.: I figur 1.13 er der anvendt egen sæsonkorrektur. Figur 1.14 viser den effektive rente for investorer, der har købt nyudstedte realkreditobligationer. De benyttede obligationer er henholdsvis 30-årige, fastforrentede, konverterbare obligationer (den lange rente) og inkonverterbare stående obligationer med resterende løbetid på under to år, der ligger bag ydelse af rentetilpasningslån (den korte rente).

Kilde: Boligsiden, Finans Danmark og egne beregninger.

De faldende boligpriser skal især ses på baggrund af markante stigninger i renterne på boliglån. Renten på fastforrentede lån er steget med omtrent 3 pct.-point siden starten af 2022, mens der for variabelt forrentede lån er tale om en stigning på godt 3¼ pct.-point, *jf. figur 1.14*.

Den kraftige stigning i renterne har ført til et hop i den andel af indkomsten, som en boligkøber skal bruge på renter (inkl. bidrag), afdrag på gæld samt boligskatter – den såkaldte boligbyrde. For et almindeligt enfamiliehus er boligbyrden steget med godt 3¼ pct.-point siden udgangen af 4. kvartal 2021 på trods af lavere boligpriser, *jf. figur 1.15*.



Anm.: For hele landet i figur 1.15 betragtes et gennemsnitligt par med børn ved køb af enfamiliehus på 140 m² med 15 pct. banklån og 80 pct. realkreditlån, fast rente med afdrag. For København By betragtes et par uden børn, ved køb af en ejerlejlighed på 80 m² ligeledes med 15 pct. banklån og 80 pct. realkreditfinansiering med fast rente og afdrag. De stiplede linjer angiver gennemsnittet i perioden fra 1. kvartal 2003 til 1. kvartal 2022. Sidste observation er 4. kvartal 2022. Figur 1.16 viser ændring i pris på villaer og rækkehuse fra april 2022 til april 2023 som opgjort af Boligsiden.

Kilde: Danmarks Statistik, Danmarks Nationalbank, Finans Danmark, Boligsiden og egne beregninger.

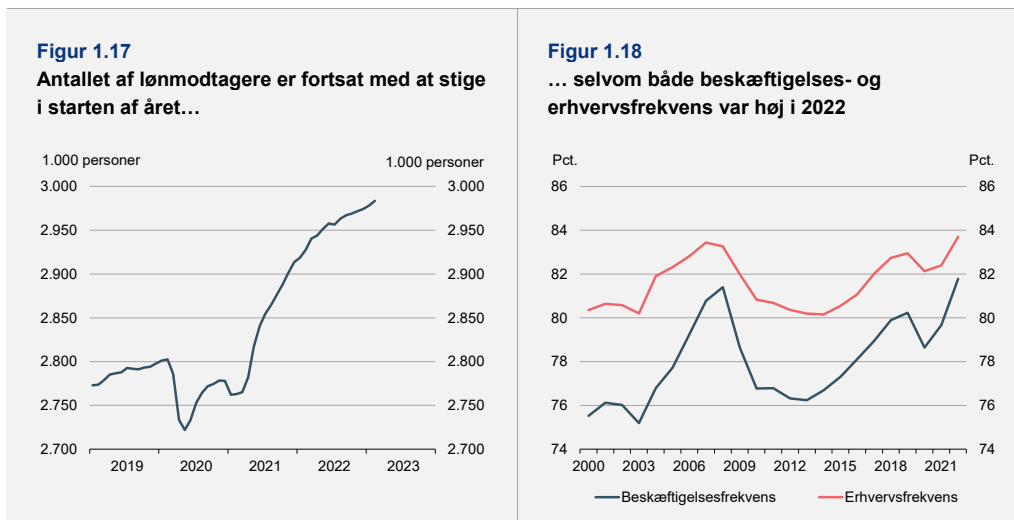
For købere af en lejlighed i København By er der tale om en endnu større stigning, og boligbyrden er her tæt på nogenlunde samme niveau som før finanskrisen. Det høje niveau for boligbyrden har sammen med en generelt større rentefølsomhed af boligpriserne også ført til, at boligpriserne i København By er faldet med godt 13 pct. fra april 2022 til april 2023, mens priserne i Københavns Omegn og Nordsjælland er faldet omtrent 12 pct., *jf. figur 1.16*. De kraftigere boligprisfald i hovedstadsområdet skal dog også ses i lyset af, at priserne her steg relativt kraftigt under coronapandemien, samt at rentefølsomheden af priserne på ejerboliger i dette område normalt vurderes at være højere end i resten af landet.³

Svag produktivitetsudvikling peger på vending på arbejdsmarkedet

Arbejdsmarkedet fremstår fortsat robust trods opbremsning i store dele af økonomien. Den samlede lønmodtagerbeskæftigelse steg yderligere i februar til endnu et rekordhøjt niveau, *jf. figur 1.17*.

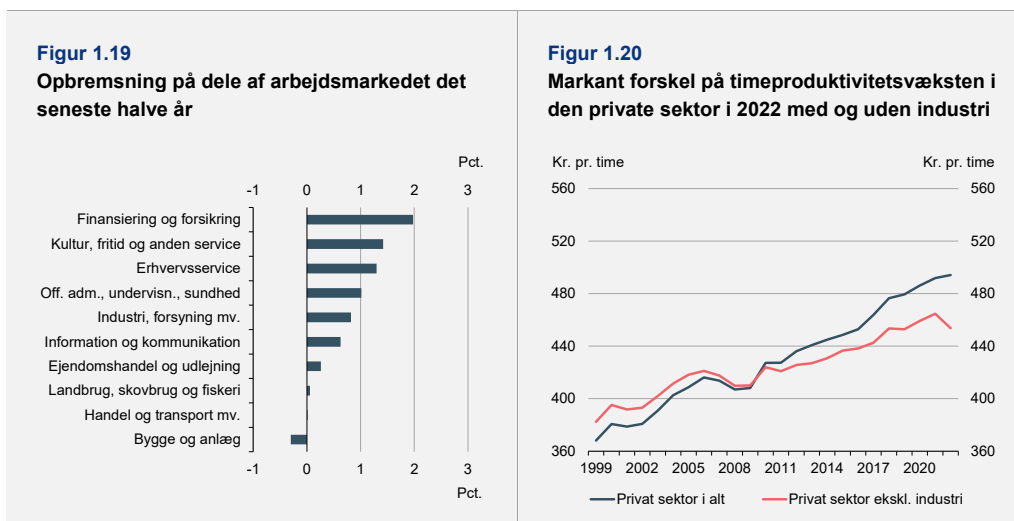
Den yderligere fremgang i starten af året kommer efter, at der i 2022 vurderes at have været den højeste arbejdsmarkedsdeltagelse nogensinde med historisk høje niveauer for både erhvervsfrekvensen og andelen, der er i beskæftigelse, *jf. figur 1.18*.

³ Se Bech, Hviid og Mikkelsen, Measuring household interest-rate sensitivity in Denmark, *Working Paper no. 183*, Danmarks Nationalbank, november 2021.



Anm.: Sæsonkorrigerede tal i figur 1.17. I figur 1.18 vises beskæftigelsen og arbejdsstyrken som andel af middelbefolkningen i året med en alder mellem 15 og folkepensionsalderen.
Kilde: Danmark Statistik og egne beregninger.

På dele af arbejdsmarkedet er afdæmpningen dog allerede i gang, og i nogle brancher er der egentlig tilbagegang. Eksempelvis har lønmodtagerbeskæftigelsen fra august 2022 til februar 2023 været omtrent uændret inden for den store branche *handel og transport mv.*, mens antal lønmodtagere inden for *bygge og anlæg* i samme periode er faldet ca. 0,3 pct., jf. figur 1.19.



Anm.: I figur 1.19 vises den relative udvikling i antal lønmodtagerbeskæftigede fra august 2022 til februar 2023. I figur 1.20 er timeproduktiviteten opgjort som realt BVT (bruttoværditilvækst) pr. arbejdstime.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det er normalt, at aftagende økonomisk aktivitet først afspejles på arbejdsmarkedet med en vis forsinkelse.⁴ Virksomhedernes tilbøjelighed til at holde på arbejdskraften (*labour hoarding*) og vente med at tilpasse antallet af medarbejdere kan blandt andet forklares ved, at virksomhederne har investeret i medarbejderne, og at der er ikke-ubetydelige omkostninger forbundet med at ansætte og oplære nye medarbejdere – selv med den danske flexicurity-model. Hertil kommer, at dansk økonomi kommer fra et udgangspunkt med høj mangel på arbejdskraft i forlængelse af genåbningen oven på coronapandemien.

Produktivitetsudviklingen i 2022 tilsiger også, at der vil komme en tilpasning i beskæftigelsen. Væksten i timeproduktiviteten i den samlede private sektor var på 0,7 pct. sidste år, men ses der bort fra industrien, hvor medicinalindustrien bidrog markant, var der et fald i timeproduktiviteten i den resterende del af den private sektor på 2,3 pct., *jf. figur 1.20*. Noget af den svagere produktivitetsudvikling kan dog skyldes, at der i en periode med få ledige ressourcer på arbejdsmarkedet må forventes en lidt lavere produktivitet blandt de personer, som kommer i beskæftigelse forholdsvis sent i opsvinget.

Forskellen i produktivitetsudviklingen i den samlede private sektor og i den private sektor ekskl. industrien dækker over, at timeproduktiviteten i industrien som helhed steg ekstraordinært meget med knap 15 pct. i 2022. Det er markant over det historiske gennemsnit i perioden 2000-2021, hvor timeproduktiviteten i industrien som helhed gennemsnitligt er vokset 3,3 pct. årligt. En forklaring på den stærke produktivitetsfremgang i industrien sidste år er, at en væsentlig del af den højere værdiskabelse formentlig er sket i udlandet, *jf. boks 1.2*.

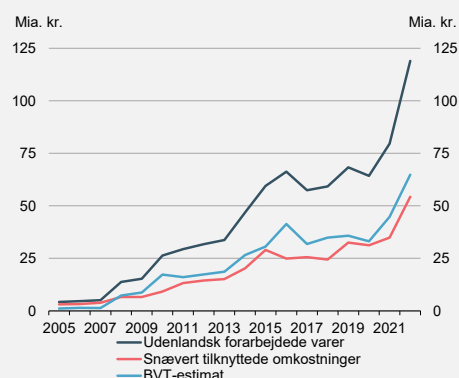
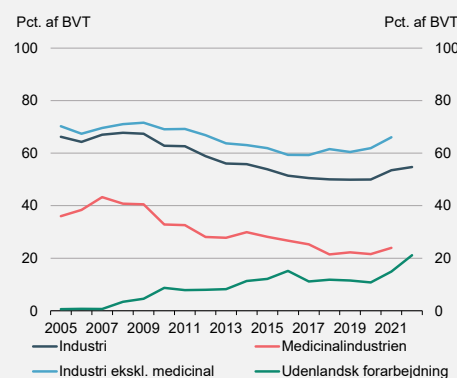
⁴ Se fx kapitel 2 i *Økonomisk Redegørelse*, marts 2023.

Boks 1.2**Voksende udenlandsk produktion øger industriens produktivitet**

Danske industrivirksomheder, herunder især medicinalindustrien, producerer i stigende grad deres varer på fabrikker uden for Danmark. En del af værditilvæksten fra de udenlandske fabrikkers forarbejdning indgår ikke desto mindre i Danmarks BVT, da de danske virksomheders produktionsfaktorer bidrager til at skabe værdien på de udenlandske fabrikker. Dette omfatter blandt andet immateriel videnskapital, der er erhvervet ved forskning og udvikling. Det er værd at bemærke, at øget forarbejdning i udlandet ikke nødvendigvis afspejler udflytning af produktion og i højere grad skal ses som store, globale virksomheders ekspansion i udlandet.

Salget af varer efter forarbejdning i udlandet udgjorde knap 119 mia. kr. i 2022, jf. figur a. Det er 50 pct. højere end året før. Det er ikke muligt at opgøre samtlige omkostninger ved produktion af varer i udlandet, da virksomhederne typisk har en blanding af udenlandsk og indenlandsk produktion, så overordnede omkostninger til fx udvikling og markedsføring kan ikke opdeles på produktion i ind- og udlandet. Det tætteste man kan komme herpå, er de snævert tilknyttede omkostninger ved forarbejdning i udlandet, som udgøres af råvarer sendt til forarbejdning, råvarer købt i udlandet og forarbejdningstjenester købt i udlandet. Disse udgjorde tilsammen godt 54 mia. kr. i 2022, hvilket giver et BVT-estimat for udenlandsk forarbejdede varer på knap 65 mia. kr. og en årsvækst på 45 pct. i 2022.¹⁾

Andelen af dansk industris værditilvækst, der går til aflønning af ansatte, har i mange år haft en faldende tendens. Lønkvoten begyndte at falde i 2008, jf. figur b. Dette skete sideløbende med, at udenlandsk forarbejdede varer begyndte at udgøre en stigende andel af værditilvæksten. Udenlandsk forarbejdning øger de danske virksomheders værditilvækst uden direkte at øge den indenlandske lønsum og reducerer derigennem lønkvoten. Samtidig er medicinalindustriens allerede relativt lave lønkvote næsten halveret, hvilket kan afspejle, at medicinalindustriens varer i stigende grad bliver produceret ved forarbejdning i udlandet.²⁾ Udenlandsk forarbejdning har formentlig i lignende grad øget den danske industris timeproduktivitet, da BVT øges, uden at industriens præsterede timer øges i samme grad. Det er dog vanskeligt at opgøre størrelsen af denne effekt, da hverken de indenlandske omkostninger eller præsterede timer til fx udvikling og markedsføring kan fordeles mellem produktion i ind- og udlandet.

Figur a**Danske virksomheder får i stigende grad forarbejdet varer i udlandet****Figur b****Industriens faldende lønkvote kan afspejle øget udenlandsk forarbejdning**

Anm.: Værdier i figur a er i løbende priser. Figur b viser lønkvoten ved lønsummen sat i forhold til BVT, hvor der korrigeres for, at selvstændige bidrager til BVT. Udenlandsk forarbejdning opgøres som BVT-estimatet sat i forhold til industriens BVT.

1) Se Danmarks Statistik (2021): "Hvordan indgår dansk produktion af varer i udlandet i nationalregnskabet?"

2) Se Danmarks Statistik (2019): "Skift i industriens sammensætning påvirker produktivitetsudviklingen".

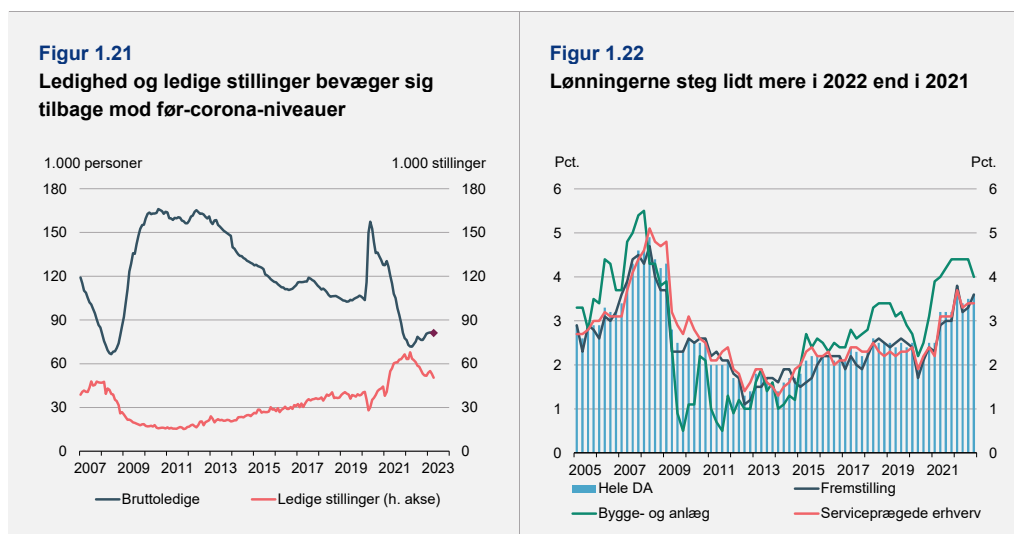
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det er ikke unormalt, at især kapitalintensive brancher som industrien bidrager mere til produktionsfremgang end beskæftigelsesfremgang. Men forskellen i industriens bidrag til de to størrelser i 2022 var bemærkelsesværdig stor, og industriens bidrag til den historisk store samlede beskæftigelsesfremgang i 2022 var således ret begrænset. Det peger også i retning af, at danske virksomheders produktion i udlandet kan have spillet en rolle.

Udviklingen i aktivitet og værdiskabelse i løbet af 2022 peger samlet set i retning af, at dansk økonomi er på vej ind i en afmatning og en periode med svagere vækst – også selvom beskæftigelsen under ét har fortsat fremgangen.

Den begyndende afmatning er blandt andet kommet til udtryk i ledigheden, der har udvist en vis stigende tendens siden foråret 2022, *jf. figur 1.21*. Stigningen på 5.000 ledige personer siden efteråret 2022 kan ikke tilskrives fordrevne fra Ukraine, men i høj grad nye ledige (dagpengemodtagere). Side-løbende er antallet af ledige stillinger faldet fra meget høje niveauer i 2022. Det er et tegn på, at nogle virksomheder er begyndt at tilpasse deres kapacitet.

Stigningen i ledigheden sker fra et meget lavt niveau, og der er fortsat pres på arbejdsmarkedet. I 2022 var der ikke væsentligt større lønstigninger end i 2021, men retningen har dog været opadgående, om end med lidt forskelligartet udvikling på tværs af brancher, *jf. figur 1.22*. Således fandt de største lønstigninger i 2022 sted inden for den konjunkturfølsomme byggebranche.



Anm.: Sæsonkorrigerede serier i figur 1.21. Prikken viser ledighedsindikatoren for april. Lønstigningstakter ekskl. genetillæg i figur 1.22.

Kilde: Danmarks Statistik, Jobindsats, Dansk Arbejdsgiverforening og egne beregninger.

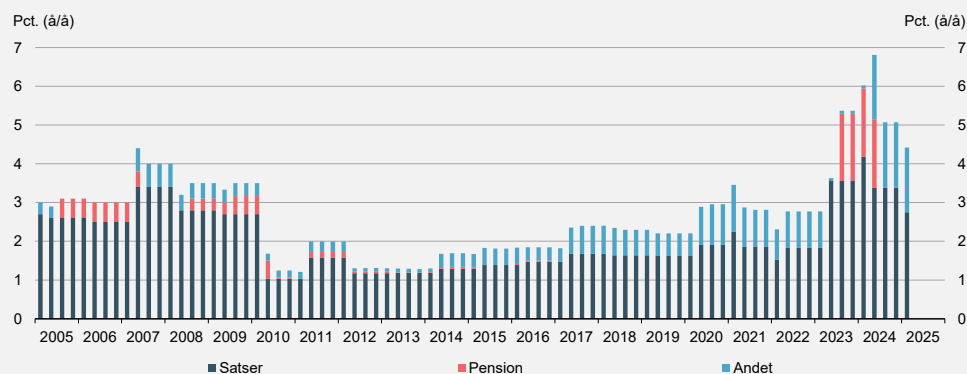
Der blev i foråret indgået centrale overenskomster i den private sektor, som indebærer højere lønstigninger i 2023 og 2024 – og som samtidig giver mulighed for, at en stor del af den senere tids tab i husholdningernes købekraft kan indhentes, *jf. boks 1.3*. Det vil formentlig også afspejles i den lokale løndannelse på de enkelte overenskomstområder.

Boks 1.3**Resultat af overenskomstforhandlinger og referenceforløb for lønudviklingen**

I foråret 2023 er der forhandlet nye overenskomster på DA/FH-området (OK23). Overenskomstfornyelserne omfatter direkte omkring 600.000 lønmodtagere, men vil også få stor betydning for lønudviklingen på det øvrige arbejdsmarked. Aftalerne dækker en toårig overenskomstperiode, som går fra 1. marts 2023 til 28. februar 2025.

Blandt de væsentlige elementer i overenskomstfornyelserne på minimallønsområdet er blandt andet en stigning i mindstebetalingssatsen på 4,5 kr. pr. 1. marts 2023 og yderligere 4,5 kr. fra 1. marts 2024. Det er aftalt, at arbejdsgivers pensionsbidrag stiger fra 8 pct. til 10 pct. pr. 1. juni 2023, mens medarbejdernes pensionsbidrag samtidig reduceres fra 4 pct. til 2 pct. Dertil kommer en stigning i fritvalgsbidraget på 2 pct.-point fra 1. marts 2024, så det udgør 9 pct. af den ferieberettigede løn. Fritvalgsordningen kan lønmodtageren bruge enten til betaling i forbindelse med nogle typer fravær eller til ekstra pensionsindbetaling. Bygge- og anlægsoverenskomsten indeholder en tilsvarende stigning i mindstebetalingssatsen og i arbejdsgivers pensionsbidrag, mens bidraget til særlig lønopsparring stiger med 1,8 pct.-point i 2024. Desuden er der aftalt et såkaldt boligtillæg på 25 kr. pr. time i op til 12 måneder for medarbejdere, som ikke er bosiddende i Danmark ved starten på en ansættelse eller udstationering. Ordningen træder i kraft den 1. januar 2024. På normallønsområdet er det aftalt, at normallønssatsen forhøjes med 6 kr. i 2023 og 5,75 kr. i 2024. Derudover kommer omtrent de samme elementer som i forligene på minimallønsområdet, herunder stigningerne i arbejdsgivers pensionsbidrag samt fritvalgsbidraget.

På baggrund af de centralt aftalte lønstigninger kan der beregnes et samlet referenceforløb for hele DA/FH-området, der således giver en indikation for lønudviklingen i den private sektor i de kommende år, *jf. figur a*. Størstedelen af lønmodtagerne er på minimallønsoverenskomster, hvor de centrale overenskomster alene dikterer minimallønssatserne, mens den faktiske lønregulering forhandles lokalt og blandt andet afhænger af konjunktursituationen og udviklingen på arbejdsmarkedet. Historisk set findes dog en forholdsvis tæt sammenhæng mellem det overenskomstmæssige referenceforløb og den faktiske lønudvikling.

Figur a**Overenskomstmæssigt referenceforløb på DA/FH-området**

Anm.: Referenceforløbet består af sats (inkl. genetillæg mv.), pension og andet og er beregnet under antagelse af fuldt relativt gennemslag, hvorved det fx antages, at alle lønmodtagere på minimallønsoverenskomst modtager satsstigninger svarende til den relative stigning i minimallønssatsen. Under *andet* indgår blandt andet boligtillæg, fritvalgsordning og barsel. Referenceforløbet er beregnet på baggrund af Industriens Overenskomst, Bygge- og anlægsoverenskomsten, Butiksoverenskomsten, Fællesoverenskomsten samt Transport- og logistikoverenskomsten.

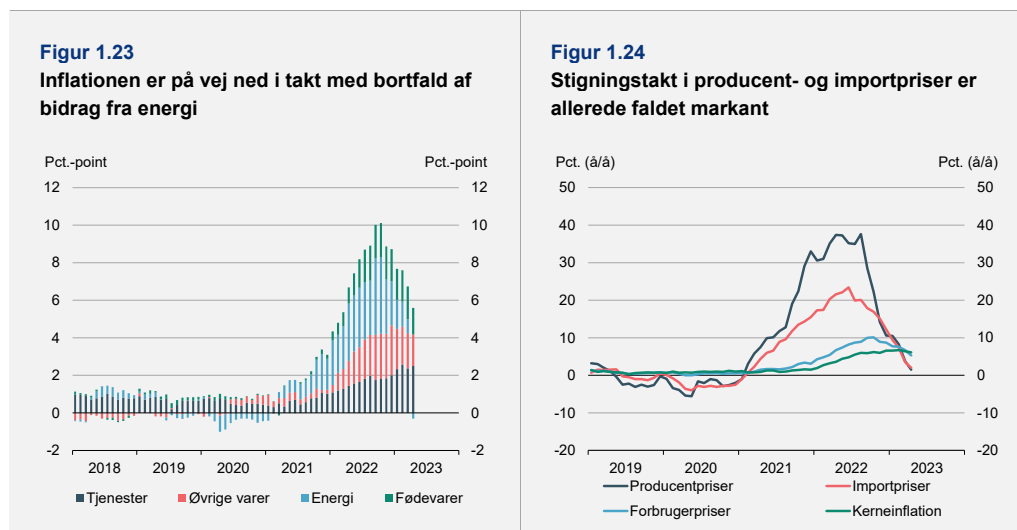
Kilde: Dansk Arbejdsgiverforening, Fagbevægelsens Hovedorganisation og egne beregninger.

Inflationen er på vej ned

Inflationen ser ud til at have toppet på tværs af lande. Det underliggende prispres er imidlertid stadig stort, og der må fortsat forventes yderligere pengepolitiske stramninger og rentestigninger i euroområdet.

Herhjemme har inflationen været faldende fra godt 10 pct. i oktober 2022 og var i april aftaget til 5,3 pct., *jf. figur 1.23*. Faldet skal især ses i sammenhæng med udviklingen i energipriserne, og i april lå forbrugerprisen på både elektricitet, gas og brændstof på et lavere niveau end i samme måned året før. Inflationen holdes imidlertid oppe af fortsatte prisstigninger på blandt andet fødevarer og tjenesteydelser. Samtidig er der et fortsat stort, om end aftagende, bidrag fra øvrige varer til inflationen.

De store prisstigninger på øvrige varer skal ses i sammenhæng med, at virksomhederne overvælter stigende produktionsomkostninger og udgifter til fragt i deres salgspriser. Normalt vil der være en vis forsinkelse i gennemslaget på forbrugerpriserne, da detaileddet i første omgang ofte vil afvente og se, om prisstigningerne er af mere længerevarende karakter. Således er udsvingene i producent- og importpriser større end i forbrugerpriserne, og der er en endvidere en tidsforskydning i vendepunkterne for de forskellige prisbegreber, *jf. figur 1.24*.



Anm.: Figur 1.23 viser vækstbidrag til den årlige stigning i det samlede forbrugerprisindeks. Kerneinflationen i figur 1.24 angiver prisudviklingen ekskl. energi og uforarbejdede fødevarer.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Stigningstakten i producent- og importpriserne er faldet markant siden sidste sommer. Efterhånden må den lavere stigningstakt ventes at slå igennem på forbrugerpriserne. Kerneinflationen, der måler prisudviklingen uden energi og uforarbejdede fødevarer, faldt i både marts og april og vurderes på linje med andre prisændringer at være på vej ned. Der kan imidlertid være en vis træghed i prisnedsættelser, hvorved kerneinflationen ikke nødvendigvis kommer til at falde hurtigt, *jf. boks 1.4*.

Trægheden viser sig også ved, at kerneinflationen i april oversteg den samlede forbrugerprisudvikling.

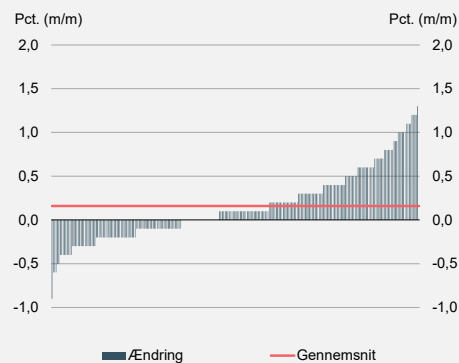
Boks 1.4**Træghed i tilpasning af inflationen**

Normalt vil virksomheder være afventende med at ændre deres salgspriser for at se, om ændringer i produktionsomkostninger er af mere længerevarende karakter. Det gælder både i forhold til prisforhøjelser og -nedsættelser. Prisstivheder kan helt simpelt skyldes priskontrakter på fremtidig levering. Men det kan også være en række andre årsager, der blandt andet omfatter omkostninger ved at ændre priser og egentlige markedesfejl, herunder fx i tilfælde af ufuldstændig konkurrence. Hertil kommer, at prisnedsættelser i højere grad kan være træge end prisforhøjelser. En grund hertil er, at lønningerne sjældent sættes ned. En anden årsag kan være strategisk adfærd fra virksomheder, der hellere vil sætte prisen op i ét ryk i stedet for ad flere omgange, men modsat gerne vil sætte prisen ned ad flere omgange. Dette kommer til udtryk i, at prisændringer i forbrugerbrugerprisindekset er asymmetriske. Prisændringer er i de fleste tilfælde positive, og prisforhøjelser er i gennemsnit også større end prisnedsættelser, når der er taget højde for, at priserne over tid generelt stiger. Endvidere er der flere prisnedsættelser end prisforhøjelser, *jf. figur a*. Den skæve fordeling af prisændringer findes også i en mere detaljeret analyse af 135 mio. månedlige prisobservationer i perioden 2010-2019 i 11 lande.¹⁾

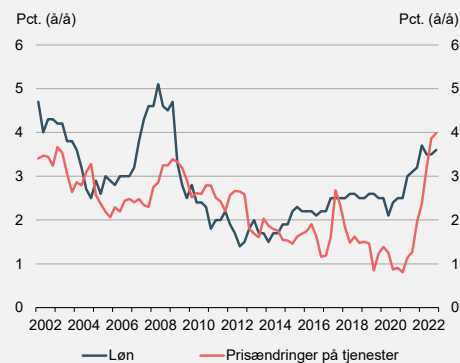
I forhold til den aktuelle udvikling i inflationen er og har forskellige forhold været med til at drive prisudviklingen. Under coronapandemien blev prisudviklingen påvirket af store forskydninger i forbrugsmønstret samt forsyningsknaphed. Senere var den tiltagende inflation især et resultat af højere energipriser. Herefter fulgte afledte effekter af større produktionsomkostninger og udgifter til fragt. I den kommende tid kan anden-runde-effekter via påvirkning af løndannelsen vise sig i prisudviklingen. Således vil høje aftalte lønstigninger isoleret set kunne bidrage til, at inflationen kun vil falde langsomt. Det gælder fx i forhold til prisen på tjenesteydelser, der i en vis grad følger lønudviklingen, *jf. figur b*.

Figur a

Prisstigninger er typisk større end prisnedsættelser

**Figur b**

Høje lønstigninger vil holde priser på tjenesteydelser oppe



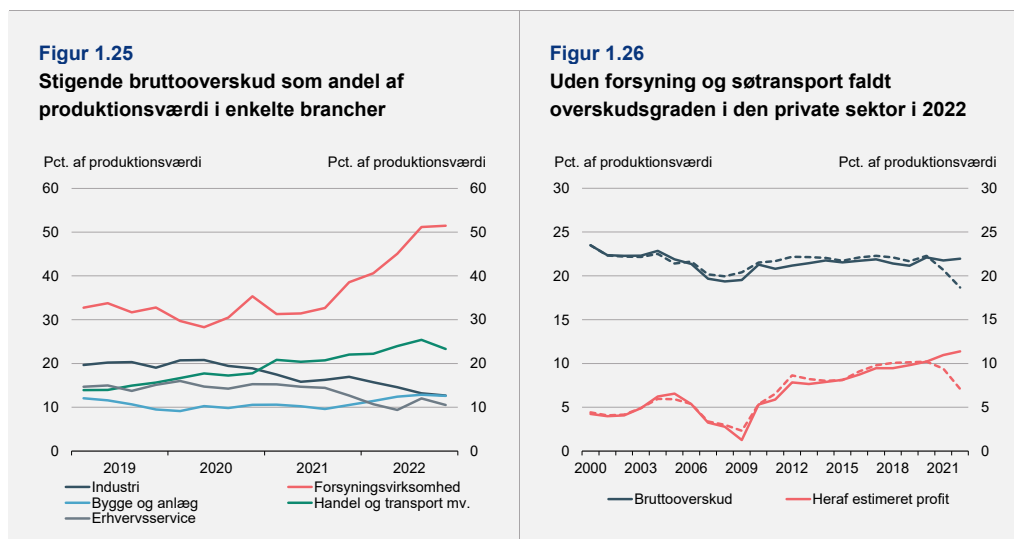
Anm.: Figur a viser de månedlige ændringer i forbrugerprisindekset siden februar 2001 sorteret fra prisfald til prisstigninger. Af de 267 observationer er 157 prisændringer under gennemsnittet, og 110 er prisændringer over gennemsnittet i perioden. Denne asymmetri afspejles også i, at prisforhøjelserne i gennemsnit har været større end prisnedsættelser.

1) Se Gautier, E. et al. (2022): New Facts on Consumer Price Rigidity in the Euro Area. ECB Working Paper Series No. 2669.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tilpasning af salgspriser er ikke nødvendigvis et udtryk for, at virksomheder har kunnet opnå overnormale profitter, og at der er problemer i forhold til konkurrencesituationen. Målt på virksomheders bruttooverskud som andel af produktionsværdien ifølge nationalregnskabet skiller forsyningsvirksomheder og virksomheder inden for handel og transport sig imidlertid noget ud ved at have øget deres overskud ganske markant, *jf. figur 1.25*. Udviklingen inden for handel og transport skal ses i lyset af, at branchen indeholder søtransport, og at fragtraterne i store dele af 2022 var meget høje. Virksomheder inden for bygge- og anlægsbranchen har også haft en vis fremgang i overskuddet, hvilket skal ses i sammenhæng med stort kapacitetspres. I andre brancher, fx inden for industri og erhvervs-service, er bruttooverskuddet faldet som andel af produktionsværdien, hvilket kan indikere, at virksomhederne i disse brancher ikke fuldt ud har overvæltet stigende omkostninger til input i produktionen, herunder energi, i egne salgspriser.

For den private sektor som helhed var bruttooverskuddet som andel af produktionsværdien omtrent uændret i 2022 sammenlignet med 2021. Eksklusive forsyning og søtransport var der i 2022 derimod det laveste bruttooverskud blandt de resterende dele af den private sektor i indeværende årtusind. Virksomhedernes bruttooverskud kan groft fordeles i bidrag til forrentning af kapitalapparat og profit. En estimeret opgørelse af disse viser, at profitraten som andel af produktionsværdien gennem en længere årrække generelt har været stigende i den private sektor, men også at den faldt markant sidste år, når der ses bort fra forsyning og søtransport, *jf. figur 1.26*. Udviklingen i den estimerede profitrate skal ses i lyset af, at renterne i en lang periode efter finanskrisen var ekstraordinært lave, men steg kraftigt i 2022.



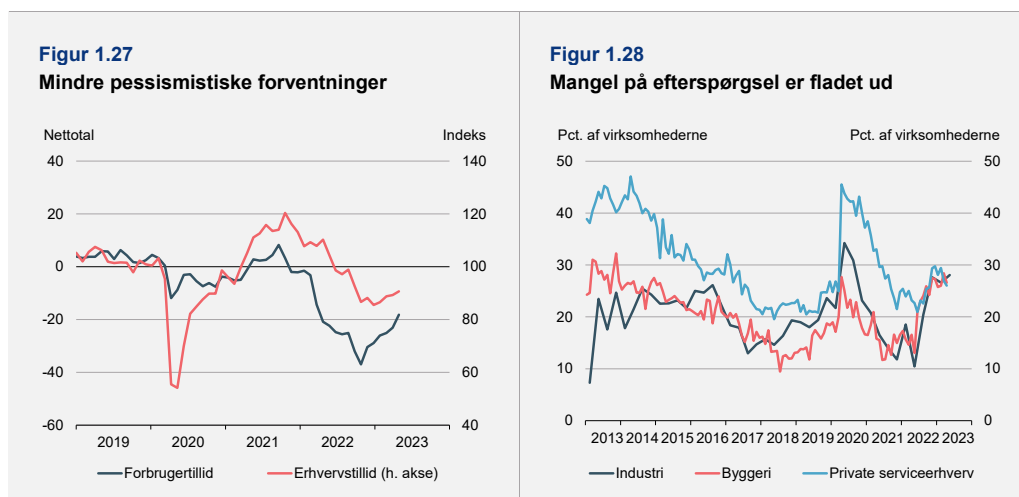
Anm.: I figur 1.26 viser de optrukne linjer privat sektor, mens stiplede linjer viser privat sektor ekskl. brancherne forsyning og søtransport som defineret i ADAM. Bruttooverskud udgøres af produktionsværdi fratrukket forbrug i produktion, lønomkostninger samt produktionsskatter mv. Den estimerede profit er den tilbageværende del af restindkomsten, når estimerede udgifter til forrentning af kapitalapparat er trukket fra. Forrentningen af kapitalapparatet er anslået ved hjælp af ADAM's opgørelse af kapitalapparat og usercost.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Udsigt til blød landing

Overordnet peger indikatorer på en generel afmatning i dansk økonomi videre ind i 2023. Både forbrugertilliden og erhvervstilliden ligger lavt og på et niveau, der normalt indikerer tilbagegang i aktiviteten, *jf. figur 1.27*. De underliggende sammenvejede konjunkturbarometre peger også på tilbagegang på tværs af erhverv, selv inden for industrien. Samtidig er virksomhedernes rapporterede mangel på efterspørgsel steget hurtigt og forholdsvis meget, *jf. figur 1.28*.

Situationen har imidlertid forbedret sig noget siden sidste efterår, og indikatorer peger nu i mindre negativ retning. Både forbrugertilliden og erhvervstilliden er steget, og virksomhedernes mangel på efterspørgsel er fladet ud. Bedringen skal blandt andet ses i sammenhæng med forhold i den globale økonomi. Energiforsyningerne er blevet sikret, og energipriserne er faldet betydeligt. Genåbningen af Kina efter nul-covid-politikken understøtter global vækst, og forsyningsbegrænsninger har været aftagende.



Anm.: Egen sæsonkorrektion i figur 1.28, der viser andelen af virksomheder, som svarer, at mangel på efterspørgsel udgør et produktionsbegrænsende forhold.

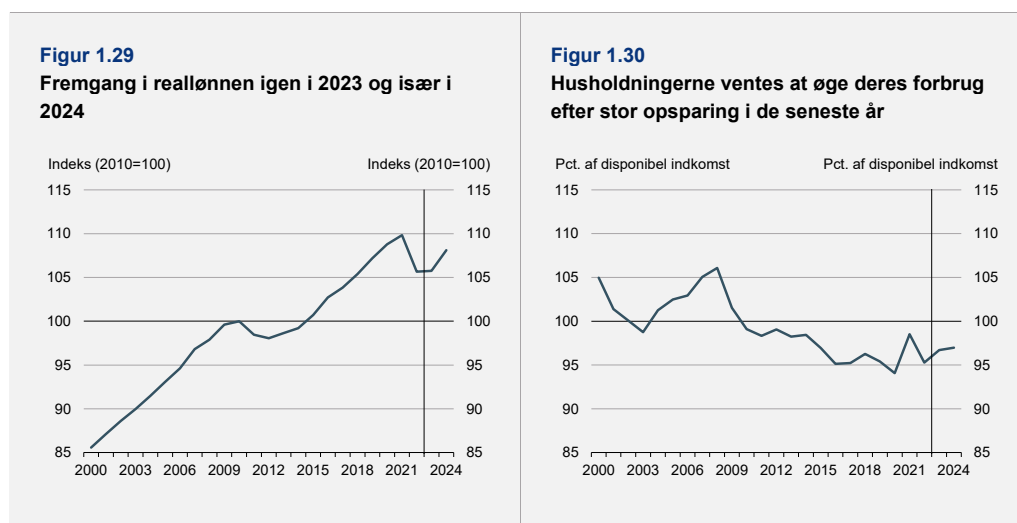
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Opbremningen i dansk økonomi ventes at vise sig mere bredt i løbet af 2023. For året som helhed ventes begrænset vækst i BNP, og beskæftigelsen ventes at være på omtrent samme niveau i 2023 som i 2022. Udviklingen skal særligt ses i sammenhæng med virkningen af den høje inflation og de højere renter på privatforbrug og investeringer. Således ventes kun svag vækst i det private forbrug og mærkbar tilbagegang i boliginvesteringerne og erhvervsinvesteringerne i 2023. Opbremningen sker fra et højt aktivitetsniveau, og muligheden for en blød landing skal blandt andet ses i sammenhæng med fravær af tydelige ubalancer, der ellers ville kræve genopretning og konsolidering af husholdningernes og virksomhedernes økonomi.

Efterhånden som inflationen aftager, og de reale indkomster stiger, ventes en gradvis bedring at indfinde sig. Energipriserne er allerede faldet betydeligt, og stigningstakten i producentpriserne og forbrugerpriserne er aftagende. Detailomsætningen viser, at det private forbrug igen er i bedring, idet det seneste års fald i omsætningen målt i mængder er ophørt og vendt til en stigende tendens i 1. kvartal.

På baggrund af de aftalte centrale overenskomster på arbejdsmarkedet ventes der igen reallønsfremgang allerede i 2023, mens det meste af reallønstabt i 2022 kan være indhentet i løbet af 2024, *jf. figur 1.29.*

Samtidig er det forventningen, at husholdningerne vil omsætte en større andel af indkomsterne i forbrug efter faldet i forbrugskvoten i 2022, der i et vist omfang skal ses i sammenhæng med forsigtighedsopsparing, *jf. figur 1.30.*



Anm.: I figur 1.29 er timelønnen (DA-området) deflateret med forbrugerprisindekset.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Den ventede fremgang i privatforbruget især i 2024 skal også ses i lyset af, at husholdningerne samlet set fortsat er velpolstrede. Endvidere vil tilbagebetalingen til de boligejere, der har betalt skat af for høje ejendomsvurderinger i årene 2011-2020, være med til at løfte det private forbrug, fortrinsvis i 2024. Husholdningernes forbrugstilbøjelighed og -muligheder vil dog ud over inflation og lønudvikling også afhænge af fx det videre forløb på boligmarkedet.

Der ventes yderligere prisfald på enfamiliehus på 5-6 pct. i løbet af 2023, hvilket skal ses i sammenhæng med en træghed i tilpasningen af boligpriserne til højere renter. De seneste nøgletal fra Boligsiden peger på fortsatte prisfald i 1. kvartal 2023, men faldene er taget lidt af i fart. Samlet set skønnes prisen på enfamiliehus at falde med godt 9 pct. i 2023.

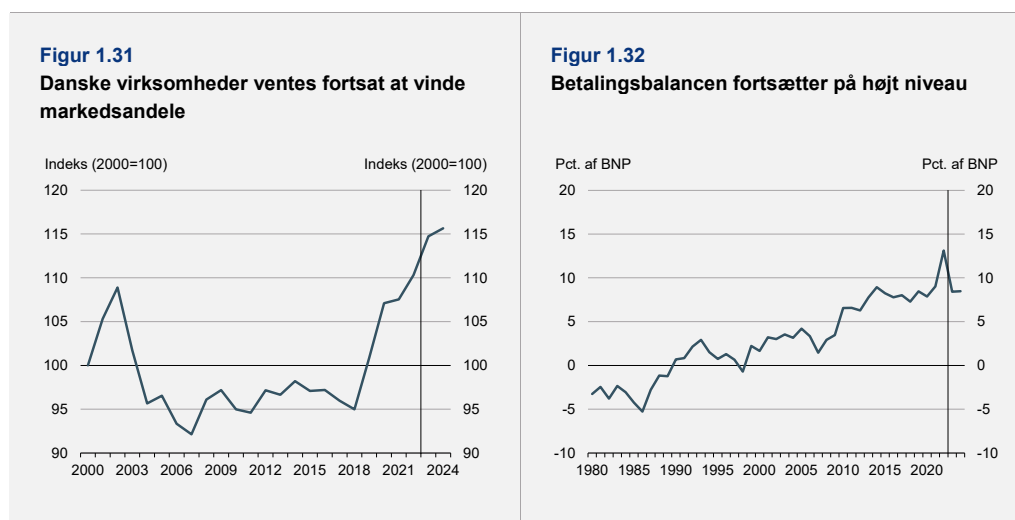
I 2024 ventes huspriserne at begynde at stige igen, i takt med at gennemslaget af højere renter føder igennem, og de reale indkomster igen begynder at stige. Dertil kommer et lille løft i priserne afledt af lavere ejendomsskatter på enfamiliehus set for hele landet under ét. Som følge af tilbagegangen igennem 2023 ventes den gennemsnitlige pris på et enfamiliehus i Danmark i 2024 at ligge 0,5 pct. under niveauet i 2023.

Den højere rentefølsomhed og boligbyrde i og omkring København kan betyde, at boligpriserne her kan falde mere, end det ventes at blive tilfældet for et gennemsnitligt enfamiliehus set for landet under

ét. Boligmarkedet i København er også præget af flere ejerlejligheder og relativt få huse. For ejerlejligheder vil boligskatte for købere i 2024 og årene derefter være højere end under det eksisterende system, hvilket blandt andet skal ses i lyset af generelt højere grundværdier for ejerlejligheder.

Modvinden fra udlandet fortsætter også i prognoseperioden, hvor opbremsning i den globale økonomi vil ramme aktiviteten i Danmark gennem udenrigshandelen. Det forventes dog, at eksporten i Danmark som følge af erhvervsstrukturen rammes mindre hårdt end mange andre lande. En stor del af dansk eksport udgøres således af medicinal- og fødevarerprodukter, der er mindre følsomme over for konjunkturudsving, *jf. boks 6.2 i Økonomisk Redegørelse, december 2020*.

Muligheden for fremgang i eksporten understøttes af en god konkurrenceevne, og der vurderes at være plads til de lønstigninger, som er indbygget i forårets overenskomstaftale i den private sektor. Den danske industrivareeksport skønnes dermed, på trods af afmatningen på eksportmarkederne, fortsat at vokse ganske pænt, og Danmark forventes fortsat at vinde markedsandele i prognoseårene, *jf. figur 1.31*.

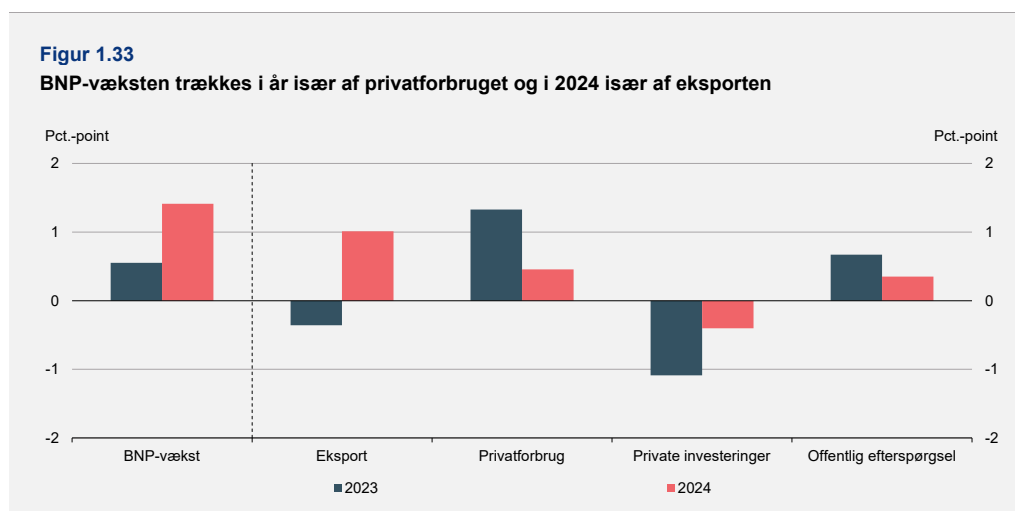


Anm.: Markedsandelen i figur 1.31 er for industrivarer.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Trods udsigterne til øget afsætning på eksportmarkederne ventes overskuddet på betalingsbalancen i prognoseårene at blive lavere sammenlignet med det helt ekstraordinære rekordår 2022, *jf. figur 1.32*. Det skal ses i lyset af en normalisering af fragtraterne. Der forventes dog fortsat høje overskud på betalingsbalancen i 2023 og 2024 i størrelsesordenen 8-9 pct. af BNP – omtrent på niveau med årene 2014-2021.

Fremgang i eksporten er ofte medvirkende til at give virksomhederne behov for at øge produktionskapaciteten gennem investeringer. Det betydelige kapacitetspres samt behovet for at foretage investeringer i grøn omstilling trækker også isoleret set i opadgående retning. I modsat retning trækker imidlertid, at væksten fra udlandet er ret begrænset, at renteomkostningerne er steget betragteligt, og at virksomhederne har mindre incitament til at investere i nyt kapitalapparat i takt med, at kapacitetspresset aftager. I det lys ventes erhvervsinvesteringerne at falde i både 2023 og 2024.

Den ventede udvikling i de enkelte efterspørgselskomponenter og virksomhedernes produktion indebærer samlet, at BNP forventes at vokse med 0,6 pct. i år og 1,4 pct. i 2024. Det er især privatforbruget, der bidrager til aktivitetsfremgangen i år, mens væksten i 2024 især ventes at blive drevet af eksporten, *jf. figur 1.33*.



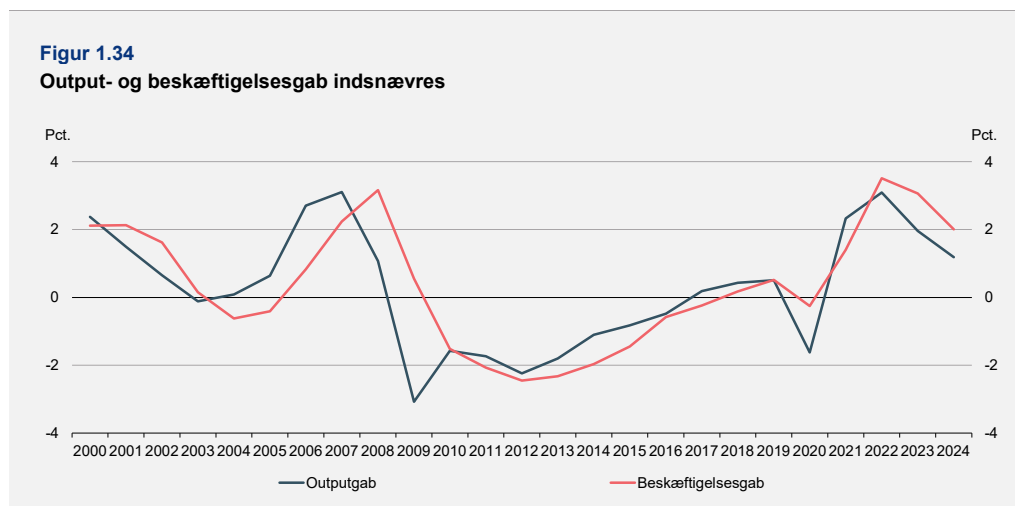
Anm.: Vækstbidragene fra de enkelte efterspørgselskomponenter er renset for importindhold.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det markante negative bidrag fra de private investeringer i 2023 kommer især fra en forventning om, at virksomhedernes lagerinvesteringer vil være markant mindre sammenlignet med det historisk høje niveau i 2022, *jf. boks 4.2 i Økonomisk Redegørelse, marts 2023*.

Den offentlige efterspørgsel – i form af offentligt forbrug og investeringer – ventes kun i begrænset grad at være med til at drive væksten. Derved skubber den offentlige efterspørgsel heller ikke unødigt på inflationen, *jf. kapitel 1.2*.

Prognosen for aktivitetsudviklingen i dansk økonomi indebærer, at konjunkturgabene ventes at blive indsnævret i løbet af prognoseperioden, sådan at produktion og beskæftigelse kommer til at ligge tættere på deres strukturelle niveauer i 2024, *jf. figur 1.34*. Ledighedsgabet lukkes også gradvist. Der vil dog fortsat være et vist pres på de ledige ressourcer.



Anm.: Outputgab er i pct. af BVT ekskl. råstofindvinding. Beskæftigelsesgab er ekskl. orlovs personer.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Mere balanceret risikobillede

Den globale økonomi og dansk økonomi har i de seneste tre år været udsat for store forstyrrelser som konsekvens af coronapandemien og nedlukninger, Ruslands invasion af Ukraine og usikkerhed om energiforsyning, inflation, rentestigninger og senest finansiell uro afledt af bankproblemer i udlandet. De forskellige forstyrrelser har skubbet økonomierne ud i et ukendt territorium, og selvom der på nogle områder er sket en normalisering, er der fortsat efterdønninger og forskydninger i efterspørgslen og udbud, der giver usikkerhed om udviklingen, og som indebærer risici for et mere negativt forløb end lagt til grund for denne prognose.

Inflationen er på vej ned, men tilpasningen sker forholdsvis trægt. Det indebærer en risiko for, at højere inflation sætter sig i forventningerne og potentielt kan føre til en pris-løn-spiral, hvor lønstigninger og inflation gensidigt forstærker hinanden. Det vil i givet fald kræve yderligere pengepolitiske stramninger for at få nedbragt inflationen til et mere normalt niveau. Prispresset opadtil forstærkes yderligere af stigende tjenestepreiser, som især skyldes en kombination af en forskydning i efterspørgslen mod tjenester og generelt større lønstigninger. Tilsammen vil en træg tilpasning i inflationen og nye forhold, der skubber inflationen i opadgående retning, potentielt kunne føre til en ny og længerevarende periode med høj inflation. Inflationen toppede tilsvarende ad flere omgange i 1970'erne.

Det seneste års store udsving i energipreiserne understreger, at ændringer i energipreiserne kan påvirke inflationen betydeligt og uforudsigeligt i både positiv og negativ retning. Flere forhold kan potentielt føre til nye energiprisstigninger i de kommende år. Blandt andet vil fremgangen i kinesisk økonomi efter genåbningen i kølvandet på nul-covid-politikken påvirke efterspørgslen efter energi og må også forventes at gøre forsyninger af flydende gas dyrere den næstkommende vinter. Desuden annoncerede OPEC+ i starten af april uventede produktionsbegrænsninger, der skal være gældende fra maj og frem til udgangen af i år, hvorved olieprisen steg lidt allerede i forbindelse med annonceringen. Disse frivillige produktionsbegrænsninger vil kunne holde olieprisen oppe.

Kinas genåbning har ført til mindre usikkerhed om de globale forsyningskæder, og presset på forsyningskæderne er omtrent normaliseret. Der er dog geopolitiske spændinger i forhold til handelsrelationer, som potentielt kan skabe nye forstyrrelser. Det gælder fx i forhold til kritisk infrastruktur og især relationerne mellem USA og Kina. Kina er leverandør af mange produkter, der er afgørende for den grønne omstilling, herunder sjældne jordarter. Modsat har USA indført lovgivning, der gør det sværere for Kina at få adgang til og producere avancerede halvledere (mikrochips). USA's Inflation Reduction Act, der giver subsidier til grønne investeringer og fremstillingssektoren i USA, kan også få stor betydning for international handel og investeringer, da subsidier kan virke forvridende i forhold til placeringen af virksomhedernes investeringer. Som modsvar har EU blandt andet iværksat en ny grøn industripolitik og tiltag til at styrke fremstillingen af halvledere i EU (EU Chips Act). Forstyrrelserne i forsyningskæderne under coronapandemien og Ruslands invasion af Ukraine har forstærket en udvikling i retning af større protektionisme og et voksende ønske om at mindske sårbarheder i forsyningskæder. Det sker efter flere årtier, hvor globaliseringen førte til stærkere handelsrelationer. Endvidere er bekymringen for cyberangreb blevet større.

Bankproblemerne i udlandet har indtil videre begrænset sig til specifikke banker, men har givet anledning til spændinger på de finansielle markeder. Det vurderes ikke umiddelbart at true den finansielle stabilitet herhjemme. Uroen har været mindre end under tidligere finansielle kriser, men er et eksempel på, at der pludseligt kan opstå turbulens, og at højere renter kan vise sig at påvirke økonomien i højere grad end forventet. Endvidere ventes bankuroen at føre til yderligere stramninger i bankernes lånevilkår til kunderne især i USA. Det svarer til en yderligere stramning af de finansielle vilkår, der kommer oveni effekten af højere renter. IMF har på den baggrund peget på risikoen for en hårdere landing for verdensøkonomien og dermed dansk økonomi.

Særskilte risici herhjemme knytter sig både til et stramt dansk arbejdsmarked, der kan trække i retning af større lønstigninger, og de mærkbare fald i boligpriserne, som kan blive forstærket af selvopfyldende forventninger. Risici for et mere negativt forløb for den økonomiske udvikling vurderes dog primært at være knyttet til de nævnte eksterne forhold i verdensøkonomien.

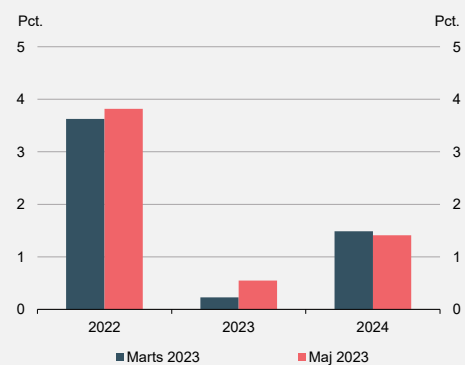
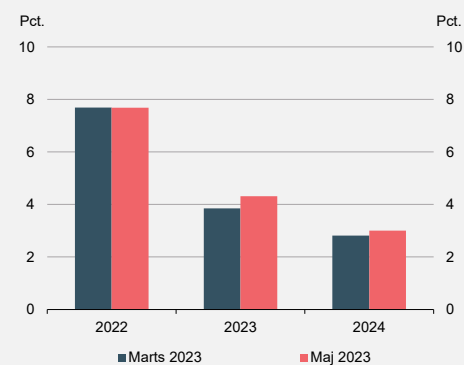
De væsentligste forudsætninger bag prognosen og ændringer siden den seneste vurdering i *Økonomisk Redegørelse, marts 2023* fremgår af boks 1.5.

Boks 1.5**Prognosegrundlaget og ændringer siden sidst**

Prognosen tager udgangspunkt i de seneste nationalregnskabstal, der foreligger frem til og med 4. kvartal 2022, samt en række andre indikatorer, der for de mest højfrekvente rækker ind i april. Prognosegrundlaget afspejler desuden finansloven for 2023, *jf. kapitel 1.2*.

Realvæksten i BNP skønnes til 0,6 pct. i år, hvilket er lidt højere end i martsprognosen. Omvendt er den skønnede vækst i 2024 nedjusteret en anelse til 1,4 pct., *jf. figur a*. De ændrede skøn skyldes især nye tal for industriproduktionen, der for 1. kvartal viser, at medicinalindustrien fortsætter et meget højt aktivitetsniveau, som er over, hvad der var forudsat i martsprognosen. BNP-indikatoren for 1. kvartal 2023, som viste vækst på 0,3 pct., er udgivet efter lukning af datagrundlaget.

Inflationen skønnes i begge år at blive lidt højere end ventet i forrige prognose, *jf. figur b*. Nye tal for inflationen viser fortsat en faldende tendens, men samtidig stiger priserne på fødevarer og tjenesteydelser fortsat.

Figur a
BNP-vækst**Figur b**
Inflation

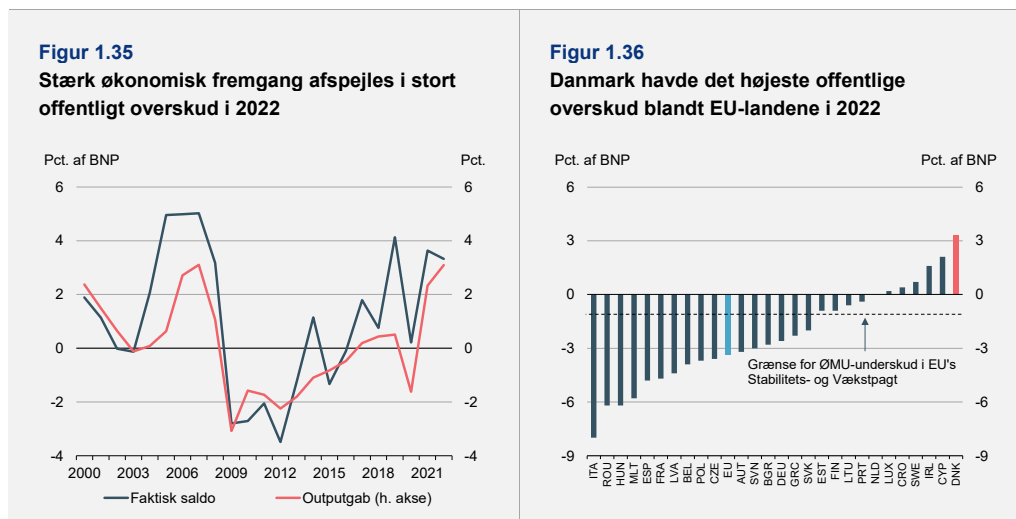
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

1.2 Finanspolitikken og de offentlige finanser

Dansk økonomi har som beskrevet vist sig modstandsdygtig over for nye stød og stor usikkerhed de seneste år, herunder i forbindelse med coronapandemien, Ruslands invasion af Ukraine og høj inflation. Højkonjunktoren afspejles også i udviklingen i de offentlige finanser, *jf. figur 1.35*. Det faktiske offentlige overskud blev på ca. 93 mia. kr. i 2022, svarende til knap 3,3 pct. af BNP. Hermed havde Danmark det højeste offentlige overskud blandt EU-landene i 2022, hvor alene seks ud af 27 EU-lande havde overskud på den offentlige saldo, *jf. figur 1.36*.

Den stærke fremgang i økonomien og det offentlige overskud i 2022 reducerede den offentlige gæld. Danmarks ØMU-gæld er således faldet fra ca. 37 pct. af BNP ved udgangen af 2021 til ca. 30 pct. af BNP ved udgangen af 2022, *jf. tabel 1.1*. ØMU-gælden skønnes at holde sig på et omtrent uændret niveau i hele prognoseperioden, og Danmark vil dermed fortsat være et af de få EU-lande med særdeles god afstand til grænsen for ØMU-gæld i EU's Stabilitets- og Vækstpagt.

Den stærke danske økonomi giver et godt udgangspunkt for at løfte de udfordringer, som Danmark står overfor – også på lidt længere sigt. Frem mod 2030 gælder det blandt andet styrkelsen af Danmarks forsvar og sikkerhed, den grønne omstilling af samfundet, flere børn og ældre og udviklingen af den offentlige velfærd. På længere sigt er der også fortsat udsigt til et stigende demografisk pres på de offentlige finanser frem mod 2040-2050 – den såkaldte hængekøjeudfordring – hvor der under beregningstekniske antagelser er udsigt til underskud på den strukturelle offentlige saldo, der overskrider budgetlovens underskudsgrænse på 1 pct. af BNP, *jf. 2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2026, august 2022*.



Anm.: Figur 1.35 viser den faktiske offentlige saldo og outputgab, der er et mål for hvor meget produktionen afviger fra et konjunktur neutralt niveau. Figur 1.36 viser faktisk offentlig saldo (ØMU-saldo).

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det af Danmark Statistik opgjorte offentlige overskud på ca. 93 mia. kr. i 2022 er ca. 11 mia. kr. større end skønnet i marts-redegørelsen. Forbedringen skal navnlig ses i lyset af lavere udgifter til offentligt forbrug og investeringer end skønnet på baggrund af de foreløbige nationalregnskabstal for 1.-4.

kvartal 2022, der lå til grund for marts-redegørelsen. I nærværende prognose ventes der også offentlige overskud i år og til næste år, men overskuddene ventes reduceret i takt med afdæmpningen af økonomien. Derudover reduceres overskuddet blandt andet af prioriteringen af en Ukraine-fond i 2023 samt skatterabatter og ekstraordinære tilbagebetalinger af for meget betalt ejendomsskat i forbindelse med overgangen til det nye ejendomsskattesystem i 2024, *jf. Økonomisk Redegørelse, marts 2023*. I 2023 er skønnet for den faktiske saldo opjusteret med knap 7 mia. kr. siden marts-redegørelsen som følge af blandt andet højere forventede indtægter fra moms, selskabsskat og aktieskat. I 2024 er salduskønnet nedjusteret blandt andet som følge af lavere nettorenteindtægter og lavere indtægter fra kildeskat. I både 2023 og 2024 er de skønnede udgifter til offentligt forbrug opjusteret, hvilket især afspejler den forventede pris- og lønopregning af budgetterne.

Tabel 1.1
Centrale skøn vedrørende tilrettelæggelsen af finanspolitikken

	2022	2023	2024
Strukturel saldo, pct. af strukturelt BNP	1,8	0,8	0,6
Strukturel saldo inkl. nettoudgifter til covid-19-engangsforhold, pct. af strukturelt BNP	1,2	0,7	0,5
Faktisk saldo, pct. af BNP	3,3	1,9	0,6
Offentlig forbrugsvækst, pct. ¹⁾	-3,5	0,6	1,8
Flerårig finanseffekt, niveau, pct.-point ²⁾	0,7	-0,3	-0,3
Ét-årig finanseffekt, pct.-point ³⁾	-1,5	-0,9	0,1
Outputgab, pct. ⁴⁾	3,1	2,0	1,2
Beskæftigelsesgab, pct. ⁴⁾	3,5	3,1	2,0
ØMU-gæld, pct. af BNP ⁵⁾	29,8	30,9	29,7
Offentlig finansiel nettoformue, pct. af BNP	16,6	18,7	18,5

- 1) Den skønnede offentlige forbrugsvækst er beregningsteknisk forudsat ens ved henholdsvis input- og outputmetoden. For 2022 er vist væksten i det offentlige forbrug ved inputmetoden.
- 2) Den flerårige finanseffekt er et mål for, hvor meget ændringer i finans- og strukturpolitikken påvirker outputgab (niveaufølgende ift. 2019). Virkningen er inkl. bidrag fra de midlertidige hjælpepakker og udbetaling af indfrosne feriepenge mv.
- 3) Den ét-årige finanseffekt er et mål for, hvor meget den planlagte finans- og strukturpolitik bidrager til ændringer i outputgab i et givent år.
- 4) Beregnet mål for, hvor langt produktionen og beskæftigelsen er fra deres strukturelle niveauer. Når gabene er positive, indikerer det, at der er knappe ressourcer i økonomien i forhold til en normal konjunktursituation.
- 5) ØMU-gælden i pct. af BNP skønnes at stige fra 2022 til 2023 til trods for et skønnet faktisk offentligt overskud i 2023. Det afspejler – foruden et skønnet fald i nominelt BNP i 2023 – omfanget af statens obligationsudstedelse i 2023, der blandt andet påvirkes af politisk aftale om udskydelse virksomhedernes skattebetalinger fra 2023 til 2024.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Aftale om finanslov 2023, der er indgået mellem regeringen og SF, LA, RV og DF, indeholder en række prioriteter, *jf. boks 1.6*. Aftalen ændrer ikke på vurderingen af finanspolitikken og dens aktivitetsvirkning i 2023.

Boks 1.6**Hovedprioriteter i Aftale om finansloven for 2023****Klima og miljø**

- Videreført styrkelse af Klimarådet
- Bekæmpelse af jordforurening – Demonstrationsprojekt vedrørende oprensning af PFAS
- Videnstaskforce om PFAS
- Havets natur

Trivsel, psykiatri og uddannelse

- Fremrykning af her-og-nu pakken til den regionale psykiatri
- Fremrykning af pårørendeindsats fra psykiatriplanen og midler til Projekt UNIK
- Trivselsfremmende initiativer på de videregående uddannelser, herunder studenterrådgivningen
- Løft af headspace
- Udvidet rådgivningsordning i Børns Vilkår
- Viden om højtbegavede børn

Ældre- og socialområdet mv.

- Videnscenter for fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet
- Udbredelse af Housing First-tilgangen
- Løft af Checkpoint – AIDS-fondet
- Øget støtte til ungekrisecentret Joannahuset
- Ligestilling af tilbud til voldsudsatte mænd
- Venner Viser Vej

Økonomi og arbejdsmarked

- Ekstra orlov til forældre med tvillinger
- Forhøjet grænse for aktiesparekonto
- Forhøjet personfradrag for personer under 18 år

Øvrige

- Demokratiske virksomheder
- Danske Sømands- og Udlandskirker
- Dyrenes Vagtcentral
- Skærpet indsats mod indbrud - kosterregister
- Kulegravning af alkoholbehandling
- Team Danmark

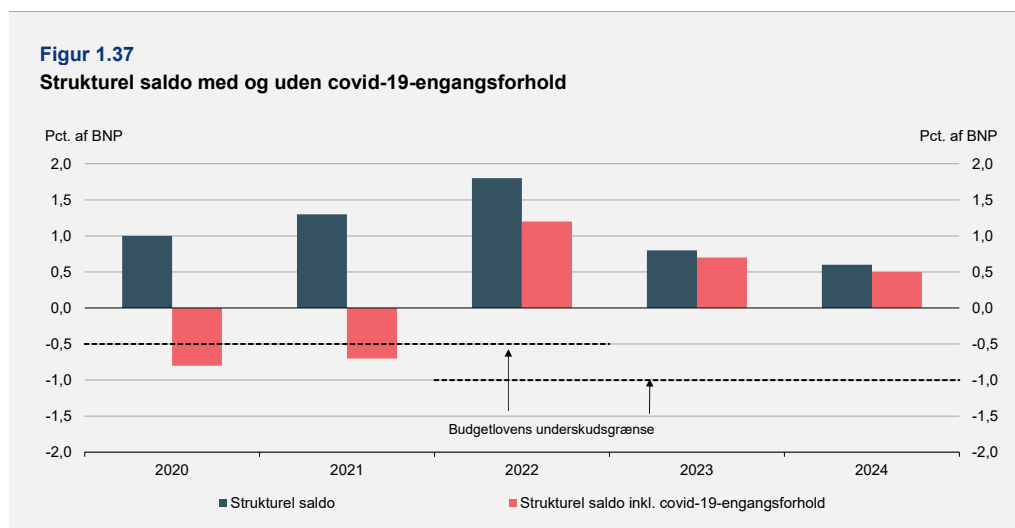
Kilde: *Aftale om finansloven for 2023*.

Store overskud på den strukturelle saldo i 2022-2024

Den stærke udvikling i de offentlige finanser i 2022 afspejlede dels, at der var højkonjunktur i dansk økonomi mv., dels et overskud på den strukturelle saldo, som er skønnet til 1,8 pct. af BNP. Det strukturelle overskud afspejler blandt andet, at mange udlændinge er kommet til Danmark for at arbejde. Det styrker skatteindtægterne, mens de offentlige udgifter ikke stiger tilsvarende. De mange udlændinge, som er kommet i arbejde i Danmark, skal blandt andet ses i lyset af stor efterspørgsel efter arbejdskraft samt generelt gode løn og arbejdsvilkår i Danmark. Derudover afspejler overskuddet på den strukturelle saldo i 2022 også lavere opgjorte offentlige udgifter end planlagt og forventet.

Skønnet for den strukturelle saldo i 2022 er opjusteret med 0,6 pct. af BNP sammenlignet med marts-redegørelsen. Forbedringen kan blandt andet tilskrives, at regnskabstal for de offentlige finanser fra Danmarks Statistik (marts-version) viser et større overskud end skønnet i marts, herunder især som følge af lavere offentlige forbrugs- og investeringsudgifter. Hertil kommer en opjustering af den strukturelle saldo som følge af højere skønnede strukturelle indtægter fra aktieskat og en række andre særlige poster.

I opgørelsen af den strukturelle saldo korrigeres der for en række ekstraordinære udgifter og indtægter, som vurderes at have karakter af engangsforhold. Det gælder blandt andet udgifter direkte relateret til håndteringen af covid-19, herunder de midlertidige kompensationsordninger. Hvis der illustrativt ikke korrigeres for covid-19-engangsforhold, skønnes den strukturelle saldo til henholdsvis -0,8 pct. af BNP i 2020, -0,7 pct. af BNP i 2021 og 1,2 pct. af BNP i 2022, *jf. figur 1.37*.



Anm.: De røde søjler er opgjort inkl. covid-19-engangsforhold samt hertil relateret tilbagebø på selskabsskat og aktieskat. De stiplede linjer angiver den daværende underskudsgrænse i budgetloven på 0,5 pct. af BNP og den nye og nuværende underskudsgrænse på 1,0 pct. af BNP.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

I 2023 og 2024 skønnes den strukturelle saldo til henholdsvis 0,8 og 0,6 pct. af BNP. Sammenlignet med marts-redegørelsen er den strukturelle saldo forbedret med 0,1 pct. af BNP i 2023, mens skønnet er uændret i 2024. De opdaterede skøn for den strukturelle saldo siden marts-redegørelsen afspejler flere modsatrettede bevægelser.

I både 2023 og 2024 bidrager højere skønnede strukturelle indtægter fra aktieskat mv. til en forbedring af den strukturelle saldo. Hertil kommer – primært i 2023 – en saldoforbedring som følge af lidt højere skønnet strukturel beskæftigelse. I modsat retning bidrager blandt andet opdaterede skøn for de samlede lønindkomster i 2023 og 2024 til lidt lavere skatteindtægter (korrigeret for konjunkturpåvirkningen). I 2024 bidrager også justerede skøn for nettopensionsudbetalinger, der beskattes på udbetalingstidspunktet, til en modgående effekt på den strukturelle saldo.

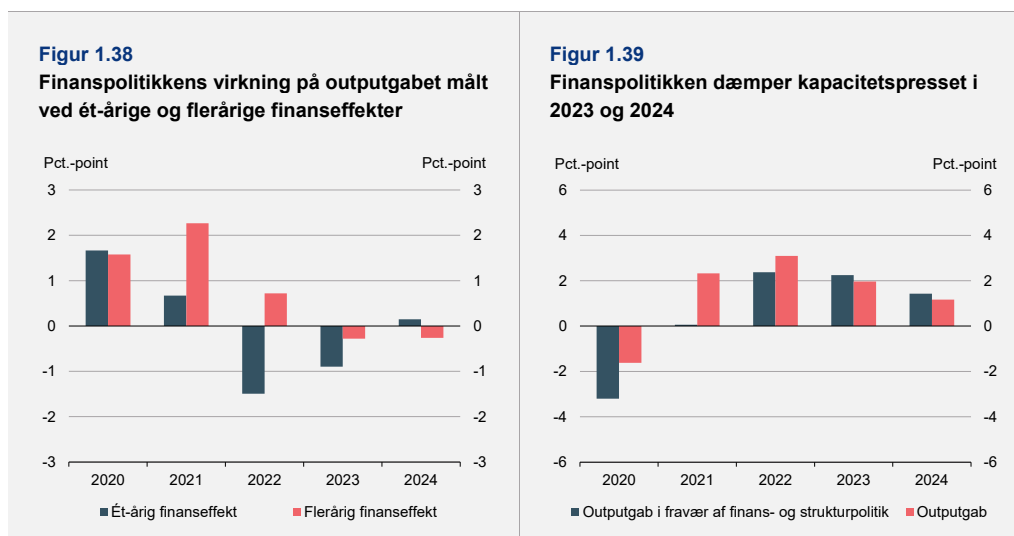
Usikkerheden om opgørelsen af den strukturelle saldo er særlig stor i disse år som følge af de seneste års ekstraordinære forhold afledt af coronapandemien og den efterfølgende høje inflation.

Finanspolitikken vurderes afstemt med konjunktursituationen

I lyset af den høje inflation og det fortsat høje kapacitetspres i økonomien er der planlagt en stramning af finanspolitikken i 2023. Med aftalen om finansloven for 2023 skønnes den ét-årige finanseffekt til -0,9 pct.-point i 2023 svarende til en markant opstramning af den samlede finans- og strukturpolitik. Det kommer efter, at finanspolitikken også blev strammet i 2022 svarende til en ét-årig finanseffekt på -1,5 pct.-point, *jf. figur 1.38*. Dermed er lempelserne i 2020 og 2021 under coronapandemien blevet trukket tilbage, hvortil kommer en tilbageholdende finanspolitik i øvrigt.

Finanspolitikken i 2024 vil blive tilrettelagt i løbet af 2023 i forbindelse med økonomiaftalerne med kommuner og regioner for 2024 og finansloven for 2024. Med de nuværende beregningstekniske forudsætninger skønnes finans- og strukturpolitikken i 2024 at have en omtrent neutral virkning på kapacitetspresset, idet den ét-årige finanseffekt svarer til ca. 0,1 pct.-point i forhold til det stramme udgangspunkt i 2023.

Den flerårige finanseffekt – som måler virkningen af finanspolitikken i det pågældende år og de forudgående år i forhold til basisåret i 2019 dvs. året før coronapandemien – skønnes til -0,3 pct.-point i både 2023 og 2024. Finanspolitikken bidrager således til at dæmpe kapacitetspresset i økonomien i år og næste år. Uden den førte finanspolitik ville outputgabene alt andet lige være lidt større i de to år, *jf. figur 1.39*.



Kilde: Egne beregninger.

Finanspolitikken vurderes overordnet set afstemt med de aktuelle konjunkturudsigter. I forhold til 2024 skal det bemærkes, at det aftagende kapacitetspres i økonomien – målt ved en indsnævring af det positive outputgab – isoleret set taler for, at finanspolitikken bør være omtrent neutral i 2024 relativt til 2023 målt ved den ét-årige finanseffekt, *jf. boks 1.7*. Samtidigt taler det fortsat høje kapacitetspres –

målt ved et fortsat positivt outputgab – for at finanspolitikken skal bidrage til at dæmpe kapacitetspresset målt ved de flerårige finanseffekter. Den samlede finans- og pengepolitik vil således virke dæmpende på inflationspresset i økonomien.

Boks 1.7

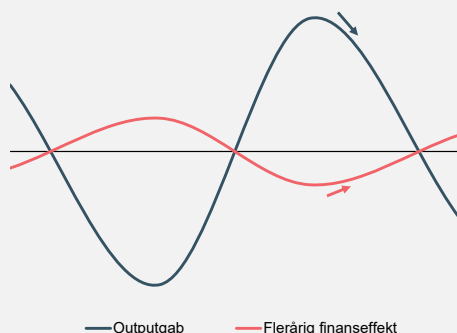
Finanspolitik sammenlignet med en mekanisk regel

Inden for de finanspolitiske rammer er det en vigtig opgave for finanspolitikken at bidrage til at dæmpe konjunktursvingningerne i økonomien. Finanspolitikken kan grundlæggende stabilisere konjunkturudviklingen gennem to kanaler – henholdsvis den diskretionære (aktive) finanspolitik og de såkaldte automatiske stabilisatorer. De automatiske stabilisatorer betegner de automatiske ændringer i skattebetalinger og konjunkturfølsomme offentlige udgifter til fx dagpenge, som understøtter den private sektors indkomst ved økonomiske tilbageslag og omvendt er med til at dæmpe væksten i den indenlandske efterspørgsel i gode tider.

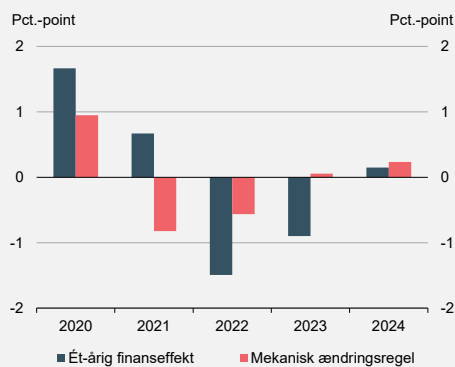
De Økonomiske Råd beskrev i *Dansk Økonomi, forår 2007* en mekanisk finanspolitisk regel for finanspolitisk stabilisering. Reglen tilsiger overordnet, at den diskretionære finanspolitik kan sigte på at lukke ca. $\frac{1}{4}$ af det outputgab, der ville være i fravær af diskretionære tiltag, jf. figur a. Antagelsen om $\frac{1}{4}$ afspejler de generelle usikkerheder i forhold til finanspolitisk stabilisering, som blandt andet følger af erkendelses-, beslutnings- og implementeringslags, usikkerhed om skønnene for kapacitetspresset i økonomien samt økonomisk-politiske omkostninger ved for hyppige justeringer af de finanspolitiske instrumenter, jf. nærmere i fx *Erfaringer med budgetloven 2014-2020, april 2022, Finansministeriet*.

Reglen tilsiger altså, at finanspolitikken skal være stram – målt i "niveau", ikke årlige stramninger – når konjunkturerne er gode, og lempelig, når konjunkturerne er dårlige. Reglen tilsiger blandt andet, at hvis finanspolitikken er tilpas stram under en højkonjunktur, skal den ikke strammes yderligere fra år til år, når højkonjunkturerne aftager. Tværtimod kan det være på sin plads, i henhold til reglen, at mindske stramhedsgraden, hvis økonomien er på vej mod en blød landing, jf. de røde og blå pile i figur a.

Figur a
Illustration af finanspolitisk stabilisering i henhold til en mekanisk regel



Figur b
Ét-årig finanseffekt sammenholdt med benchmark fra mekanisk regel



Anm.: Den mekaniske regel er forudsat at lukke 25 pct. af underliggende outputgab i indeværende år.

Boks 1.7 (fortsat)**Finanspolitik sammenlignet med en mekanisk regel**

Finanspolitikken styres ikke i praksis efter en mekanisk regel, men reglen kan anvendes som et benchmark, som den førte finanspolitik kan sammenlignes med, *jf. også Erfaringer med budgetloven 2014-2020, april 2022 og Finansredegørelse 2014, Finansministeriet*. Den aktive finanspolitiks virkning på output- og beskæftigelsesgab (og dermed bidrag til konjunkturstabiliseringen) måles ved finanseffekterne. Den flerårige finanseffekt – som måler virkningen af finanspolitikken i det pågældende år og de forudgående år i forhold til basisåret i 2019 – skønnes til -0,3 pct.-point i både 2023 og 2024. Uden den førte finanspolitik ville det positive outputgab altså have været større i disse år. Til sammenligning tilsiger en mekanisk niveauregel en flerårig finanseffekt på ca. -0,4 pct.-point i 2024, dvs. i omtrent samme størrelse, når 2019 tages som udgangspunkt, *jf. nedenfor*. Det afspejler, at det underliggende outputgab (ekskl. finanspolitik) skønnes at være større end nul (i lyset af det fortsat høje kapacitetspres i økonomien) og større end i 2019.

I forbindelse med coronakrisen var den finanspolitiske reaktion i 2020 og 2021 væsentligt større end den illustrative mekaniske regel umiddelbart tilsiger, *jf. figur b*. Det hænger sammen med krisens særlige karakter, herunder at der var ekstraordinært behov for at holde hånden under virksomheder og lønmodtagere og samtidig sende et tydeligt signal om en kraftig indsats, som kunne bidrage til at dæmpe usikkerheden. Alternativt kunne krisen have ført til konkursbølger, finansiel ustabilitet og eskalerende usikkerhed og dermed meget store samfundsøkonomiske tab.

De finanspolitiske lempelser i 2020 og 2021 var således større, end reglen ville tilsige, men det blev modgået af større finanspolitiske stramninger i 2022 og 2023, end reglen ville tilsige. Samlet set betyder det, at niveauet for finanspolitikken, dvs. den flerårige finanseffekt i 2024, som nævnt flugter med den mekaniske niveauregel, givet de nuværende beregningstekniske forudsætninger for 2024. Dette er under antagelse af, at 2019 er et rimeligt år at tage udgangspunkt i. Bedømt ud fra det nuværende skøn om et overskud på den strukturelle saldo i 2019 på godt 1 pct. af BNP var det år dog allerede kendetegnet ved en stram finanspolitik i forhold til de mellemfristede mål, dvs. i forhold til balancen mellem strukturelle indtægter og udgifter.

Samlet set er den beregningsteknisk forudsatte finanspolitik for 2024 – med en ét-årig finanseffekt på +0,1 pct.-point og en flerårig finanseffekt på ca. -0,3 pct.-point – således overordnet i tråd med implikationerne af den illustrative mekaniske regel, nu hvor økonomien er på vej tilbage mod mere almindelige konjunkturbevægelser efter de bratte forstyrrelser under coronapandemien. I lyset af det aftagende kapacitetspres i økonomien (målt ved en indsnævring af outputgab) vurderes det på den baggrund, at en ét-årig finanseffekt i omegnen af 0 og en flerårig finanseffekt i størrelsesordenen $-\frac{1}{4}$ til $-\frac{1}{2}$ pct. af BNP overordnet er afstemt med konjunktursituationen. Situationen er på mange måder parallel til pengepolitikken, hvor renterne i euroområdet og USA er sat op for at dæmpe inflationen, men hvor det heller ikke kan tages for givet, at de pengepolitiske renter skal sættes *yderligere* op i 2024, selvom outputgabene i økonomierne fortsat måtte være positive næste år.

Det skal dog endnu en gang betones, at finanspolitikken ikke føres efter en mekanisk regel. Hertil kommer, at der er andre vigtige hensyn i finanspolitikken end konjunkturstabilisering, herunder hensyn til klima og miljø, forsvar og sikkerhed, offentlig velfærd og skattepolitik mv. Hertil kommer hensyn til, at finanspolitikken tilrettelægges i overensstemmelse med de mellemfristede målsætninger for den strukturelle saldo, gældsudviklingen og den finanspolitiske holdbarhed, dvs. en passende balance mellem opkrævede skatteindtægter og udgifter.

Kilde: *Dansk Økonomi, forår 2007, De Økonomiske Råd, Finansredegørelse 2014, Finansministeriet og Erfaringer med budgetloven 2014-2020, 2022, Finansministeriet.*

Realvæksten i det offentlige forbrug har svinget meget som følge af covid-19 og høj inflation

Realvæksten i det offentlige forbrug er ifølge Danmark Statistiks foreløbige nationalregnskabstal opgjort til -3,5 pct. i 2022. Forbrugsvæksten i 2022 skal blandt andet ses i lyset af et mindreforbrug i staten og prisstigninger på det offentlige varekøb. Hertil kommer, at udviklingen i det offentlige forbrug i de seneste år har været kraftigt påvirket af ekstraordinære midlertidige udgifter relateret til covid-19.

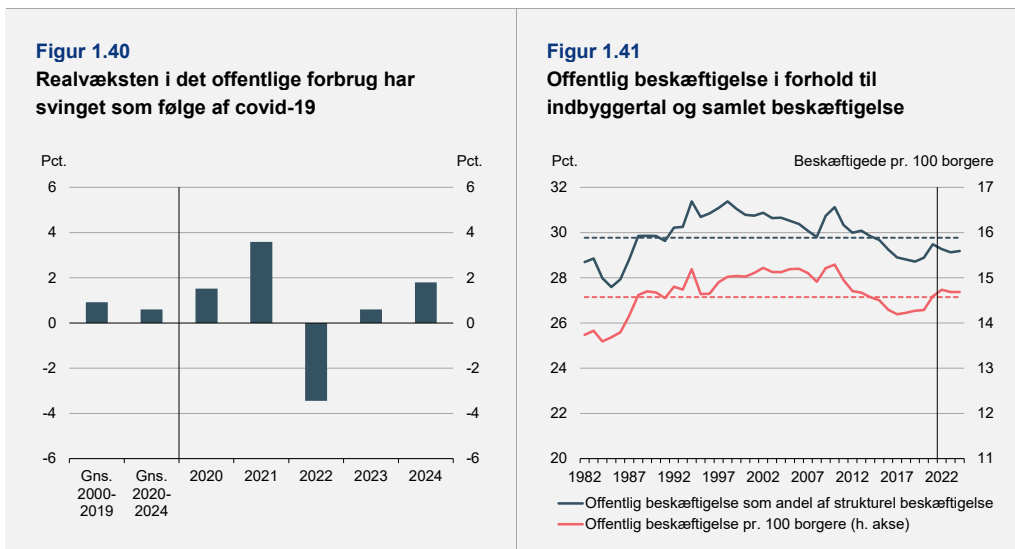
Korrigeret for ekstraordinære udgifter relateret til covid-19 skønnes en realvækst i det offentlige forbrug på 2,6 pct. i 2023. Når der ikke korrigeres for de ekstraordinære covid-19 relaterede udgifter skønnes realvæksten i det offentlige forbrug til 0,6 pct., mens der på baggrund af beregningstekniske forudsætninger om udgifts- og finanspolitikken i 2024 skønnes en realvækst i det offentlige forbrug svarende til 1,8 pct. i 2024. De nominelle offentlige forbrugsudgifter skønnes aktuelt at udgøre ca. 639 mia. kr. i 2023 og ca. 674 mia. kr. i 2024.

Set over perioden 2019-2024 – som under ét ikke påvirkes i større omfang af midlertidige udgifter til covid-19 – skønnes den gennemsnitlige realvækst i det offentlige forbrug at udgøre ca. 0,8 pct. om året, *jf. figur 1.40.*

Realvæksten i det offentlige forbrug i 2023 er blevet opjusteret med 0,9 pct.-point sammenlignet med marts-redegørelsen. Det skal navnlig ses i sammenhæng med et lavere offentligt forbrug i 2022 end tidligere forudsat samt ændrede skøn for prisudviklingen. Realvæksten i det offentlige forbrug i 2024 er blevet opjusteret med 0,2 pct.-point sammenlignet med marts-redegørelsen, hvilket primært er afledt af højere skønnede nominelle offentlige forbrugsudgifter i 2024 som følge af den indregnede pris- og lønopregning af budgetterne.

Til trods for den negative realvækst i det offentlige forbrug i 2022 er den offentlige beskæftigelse i 2022 steget med ca. 12.000 personer. Udviklingen i den offentlige beskæftigelse i de seneste år vurderes både at være påvirket af midlertidige covid-19-relaterede aktiviteter og en underliggende stigning i den offentlige beskæftigelse, herunder i lyset af tiltag til styrket kvalitet i den offentlige service og håndtering af den demografiske udvikling. Endvidere kan de høje prisstigninger på varekøbet i den offentlige sektor i de seneste år have medført en grad af substitution fra varekøb til offentlig beskæftigelse (lønsom) i de enkelte offentlige institutioner.

Størrelsen af den offentlige beskæftigelse skal også ses i forhold til størrelsen af den samlede beskæftigelse og befolkning. Aktuelt ligger antallet af offentlige beskæftigede pr. 100 borgere en anelse over det historiske gennemsnit for de seneste ca. 40 år, mens offentlige beskæftigelses andel af den samlede beskæftigelse ligger under det historiske gennemsnit for den samme periode, *jf. figur 1.41.*



Anm.: De stiplede linjer i figur 1.41 angiver gennemsnitsniveauer for perioden 1982-2021. Offentlig beskæftigelse er inkl. orlov.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

1.3 Bilagstabel

Tabel 1.2
Nøgletal fra vurderingen i maj og sammenligning med skøn fra marts

	2022	2023		2024	
		Marts	Maj	Marts	Maj
Realvækst, pct.					
Privatforbrug	-2,3	0,2	0,5	1,4	1,3
Samlet offentlig efterspørgsel	-3,4	-0,2	1,1	1,7	1,9
- heraf offentligt forbrug	-3,5	-0,3	0,6	1,6	1,8
- heraf offentlige investeringer	-2,7	0,7	4,3	2,5	2,7
Boliginvesteringer	7,8	-9,8	-9,3	-8,4	-8,4
Erhvervsinvesteringer	12,3	-6,6	-7,4	-1,6	-1,6
Lagerændringer (vækstbidrag)	0,8	-1,2	-0,8	0,6	0,3
I alt indenlandsk efterspørgsel	1,0	-3,0	-2,1	1,0	0,6
Eksport	8,6	3,2	3,1	3,3	3,7
- heraf industrieksport	9,6	5,6	6,0	3,0	3,3
Samlet efterspørgsel	4,0	-0,3	0,2	2,0	1,9
Import	4,2	-1,2	-0,5	2,8	2,8
- heraf vareimport	-2,2	-0,5	-0,1	2,0	2,0
BNP	3,8	0,2	0,6	1,5	1,4
Bruttoværditilvækst	4,7	0,5	0,6	1,6	1,5
- heraf i private byerhverv	6,8	0,3	0,8	0,7	0,9
Ændring i 1.000 personer					
Arbejdsstyrke	88	6	16	-14	-18
Beskæftigelse	118	-11	1	-17	-23
- heraf i den private sektor	105	-9	1	-20	-26
- heraf i offentlig forvaltning og service	12	-2	0	3	3
Bruttoledighed	-30	18	16	4	6
Konjunkturgab, pct.					
Outputgab	3,1	1,8	2,0	1,2	1,2
Beskæftigelsesgab	3,5	2,7	3,1	1,8	2,0
Bruttoledighedsgab	-1,3	-0,8	-0,8	-0,6	-0,6

Anm.: Det offentlige forbrug er opgjort ved inputmetoden.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel 1.2 (fortsat)

Nøgletal fra vurderingen i maj og sammenligning med skøn fra marts

	2022	2023		2024	
		Marts	Maj	Marts	Maj
Stigning, pct.					
Huspriser (enfamiliehuse)	0,7	-8,4	-9,2	-0,5	-0,5
Forbrugerprisindeks	7,7	3,9	4,3	2,8	3,0
Timeløn i privat sektor	3,6	4,5	4,4	5,3	5,3
Real disponibel indkomst, husholdninger	1,1	-1,3	-1,0	1,4	1,0
Timeproduktiviteten i private byerhverv	1,2	1,5	1,7	1,6	2,3
Pct.					
Rente, 1-årigt flekslån	0,9	3,8	3,5	4,0	3,4
Rente, 10-årig statsobligation	1,5	2,7	2,5	2,7	2,5
Rente, 30-årig realkreditobligation	3,7	4,7	4,6	4,6	4,5
Offentlige finanser					
Faktisk offentlig saldo, mia. kr.	93	45	51	24	16
Faktisk offentlig saldo, pct. af BNP	3,3	1,6	1,9	0,8	0,6
Strukturel offentlig saldo, pct. af BNP	1,8	0,7	0,8	0,6	0,6
ØMU-gæld, pct. af BNP	29,8	31,1	30,9	29,9	29,7
Arbejdsmarked					
Arbejdsstyrke (inkl. orlov), 1.000 personer	3.238	3.245	3.254	3231	3.237
Beskæftigelse (inkl. orlov), 1.000 personer	3.164	3.153	3.165	3136	3.142
Bruttoledighed (årsgns.), 1.000 personer	76	93	91	97	97
Bruttoledighed, pct. af arbejdsstyrken	2,3	2,9	2,8	3,0	3,0
Eksterne forudsætninger					
Handelsvægtet BNP-vækst i udland, pct.	3,0	1,1	1,2	1,8	1,8
Eksportmarkedsvækst (industrivarer), pct.	7,2	2,3	1,9	3,0	2,5
Dollarkurs, kr. pr. dollar	7,1	7,0	6,9	7,0	6,9
Oliepris, dollar pr. tønde	100,8	83,2	81,7	82,2	80,4
Betalingsbalance					
Betalingsbalancesaldo, mia. kr.	367	269	232	264	243
Betalingsbalancesaldo, pct. af BNP	13,1	9,7	8,4	9,2	8,5

Kilde: Danmarks Statistik, IMF, Macrobond, Dansk Arbejdsgiverforening og egne beregninger.



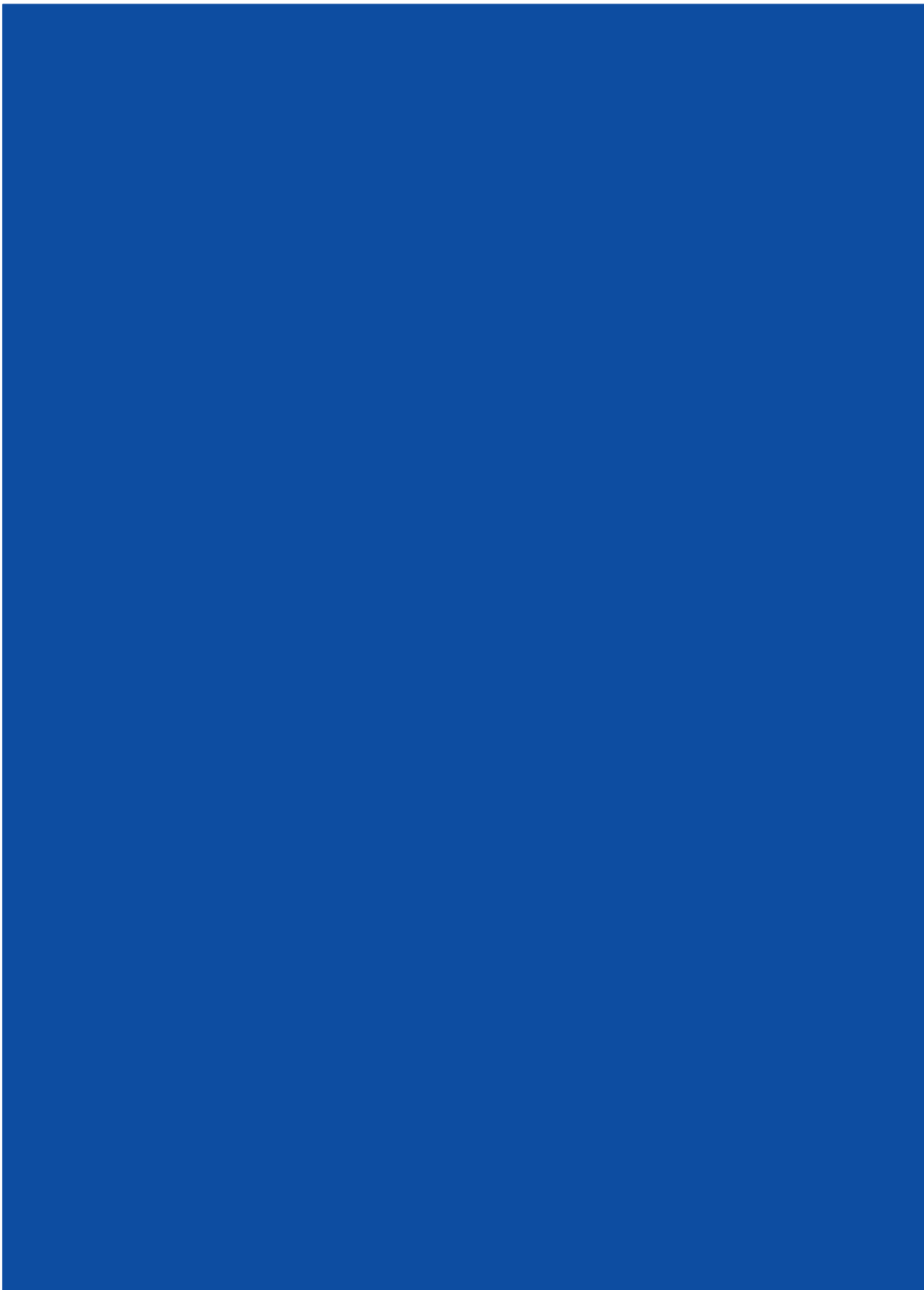
Bilag 1.1 Beregning af strukturel saldo 2022-2024

Bilagstabel 1.1

Faktiske og strukturelle særlige poster i beregningen af den strukturelle saldo

	2022	2023	2024
Pct. af BNP			
1. Faktisk saldo	3,3	1,9	0,6
Konjunktrensning			
i) Outputgab	3,1	2,0	1,2
ii) Beskæftigelsesgab	3,5	3,1	2,0
a) Sammenvejlet konjunkturgab = i)*0,4+ii)*0,6	3,3	2,6	1,7
b) Budgetfaktor	0,74	0,73	0,73
c) 1-(outputgab/100)	0,97	0,98	0,99
2. Konjunkturbidrag = a)*b)*c)	2,4	1,9	1,2
Selskabsskat			
Faktisk provenu	3,1	3,1	3,0
Strukturelt provenu	2,4	2,6	2,7
3. Korrektion for selskabsskat	0,7	0,5	0,3
Registreringsafgift			
Faktisk provenu	0,4	0,4	0,4
Strukturelt provenu	0,7	0,7	0,7
4. Korrektion for registreringsafgift	-0,3	-0,3	-0,3
Aktieskat			
Faktisk provenu	1,6	1,2	1,2
Strukturelt provenu	1,2	1,2	1,2
5. Korrektion for aktieskat	0,4	0,0	0,0

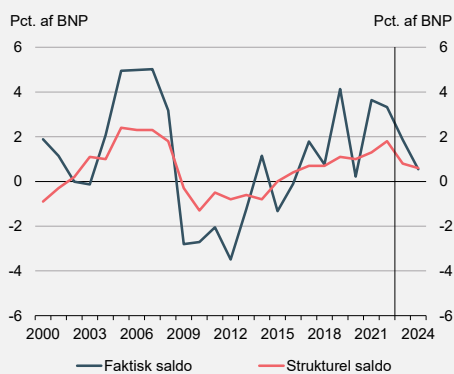
Bilagstabel 1.1 (fortsat)			
Faktiske og strukturelle særlige poster i beregningen af den strukturelle saldo			
	2022	2023	2024
Pct. af BNP			
Pensionsafkastskat			
Faktisk provenu	0,4	0,3	0,3
Strukturelt provenu	1,1	1,2	1,2
6. Korrektion for pensionsafkastskat	-0,7	-0,9	-0,9
Nordsøprovenu			
Faktisk provenu	0,1	0,0	0,1
Strukturelt provenu	0,1	0,2	0,1
7. Korrektion for nordsøprovenu	0,0	-0,1	0,0
Nettorenter og udbytter			
Faktisk provenu	0,3	0,7	0,7
Strukturelt provenu	0,5	0,5	0,5
8. Korrektion for nettorenter og udbytter	-0,1	0,2	0,2
Specielle budgetposter			
Faktisk provenu før korrektioner for engangsforhold mv.	-0,5	-0,8	-1,0
Faktisk provenu korrigeret for engangsforhold mv. til beregning af strukturelt provenu, jf. bilagstabel 1.3	-0,4	-0,4	-0,6
Strukturelt provenu	-0,5	-0,5	-0,5
9. Korrektion for specielle budgetposter	0,0	-0,3	-0,5
10. Øvrige korrektioner (jf. bilagstabel 1.3)	-0,8	0,0	-0,1
- Heraf covid-19-engangsforhold	-0,6	0,0	0,0
11. 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 Strukturel saldo	1,8	0,8	0,6



Bilag 1.2 Særlige indtægts- og udgiftsposter

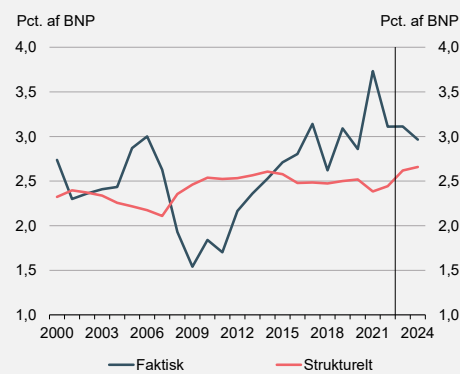
Bilagsfigur 1.1

Faktisk og strukturel saldo



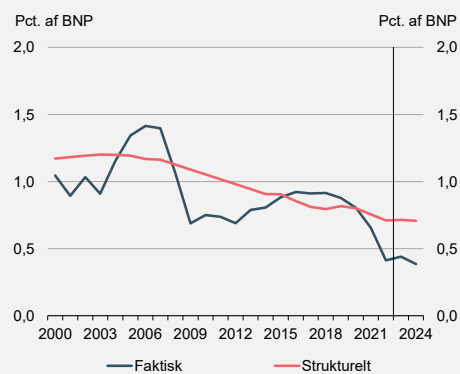
Bilagsfigur 1.2

Selskabsskat (ekskl. kulbrinteskate mv.)



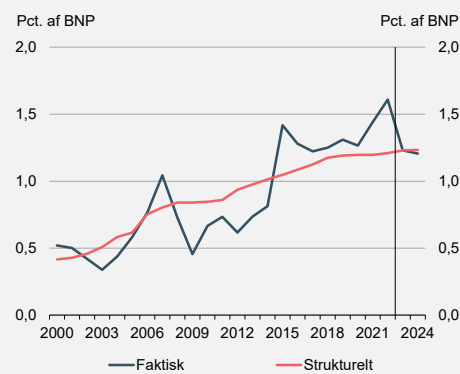
Bilagsfigur 1.3

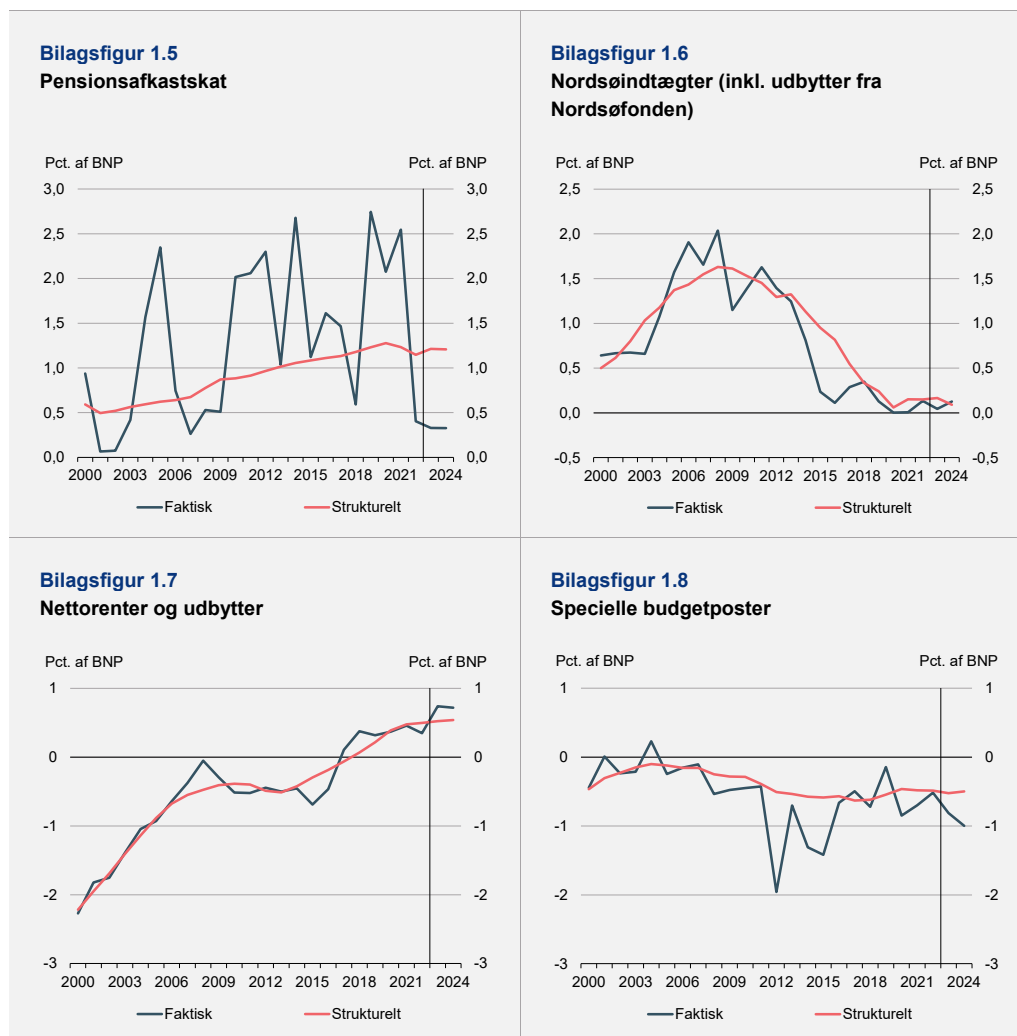
Registreringsafgift



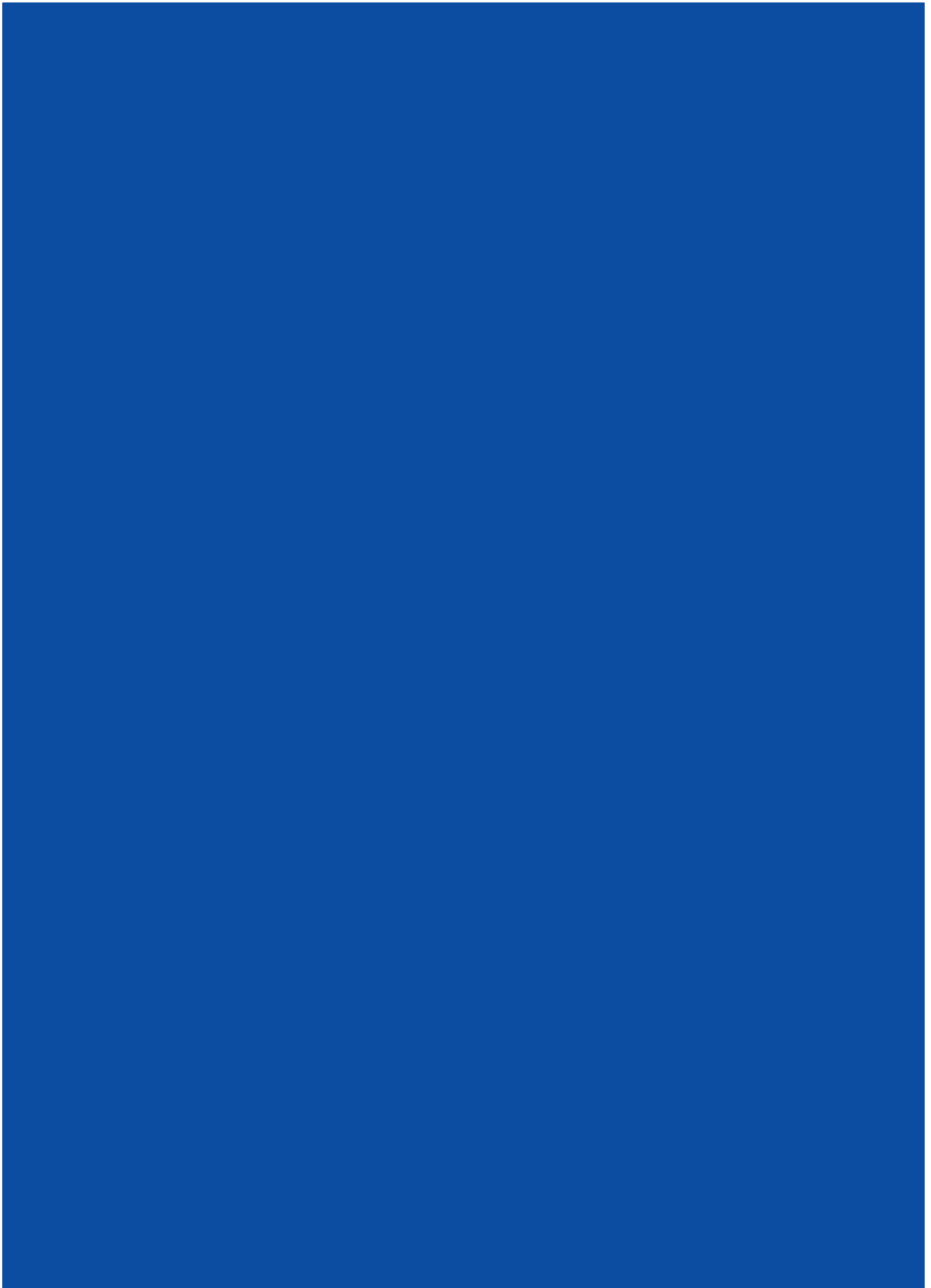
Bilagsfigur 1.4

Aktieskat





Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.



Bilag 1.3 Engangsforhold mv. i 2022-2024

Bilagstabel 1.3

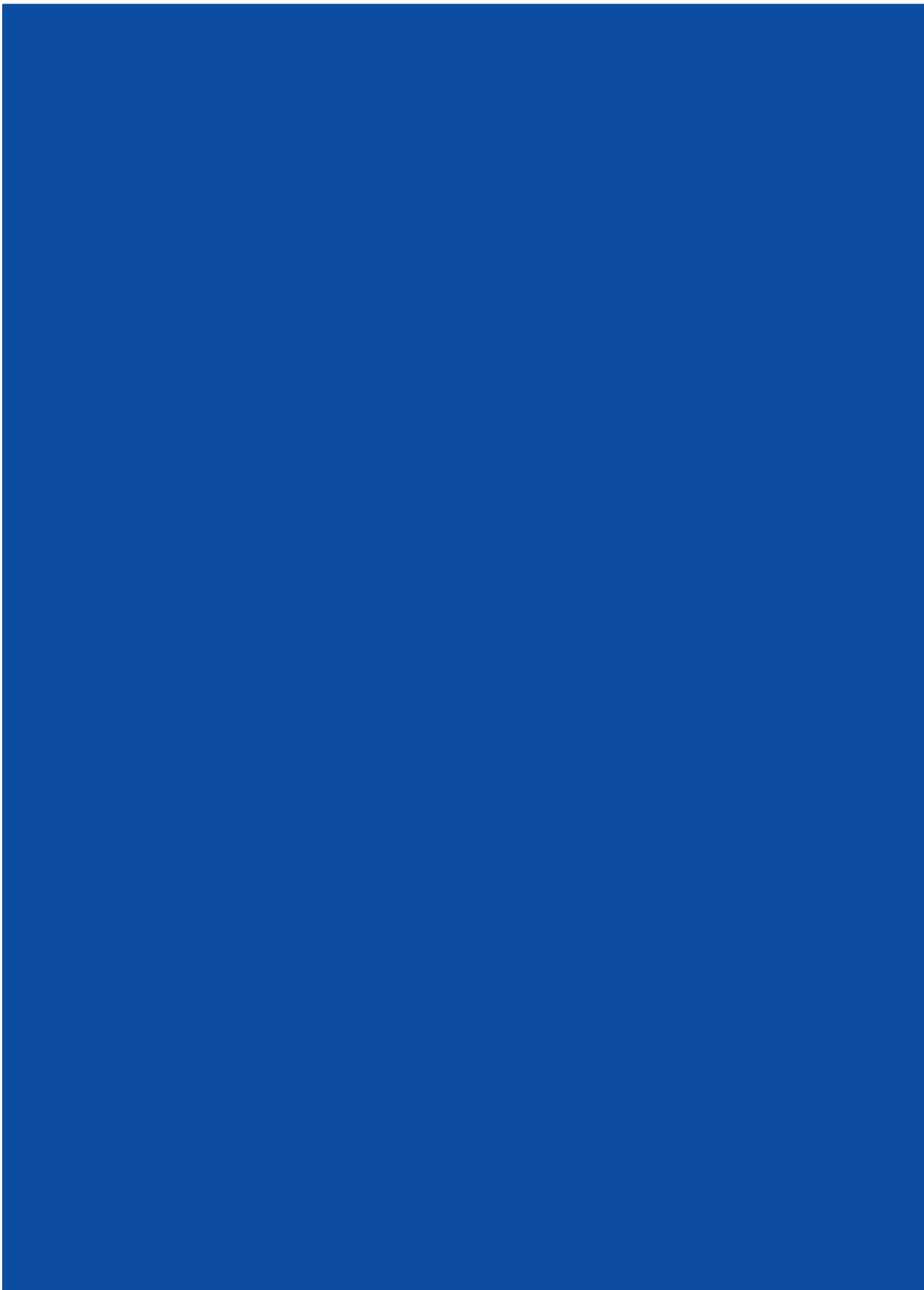
Engangsforhold mv. der korrigeres for i beregningen af den strukturelle saldo

Pct. af BNP	2022	2023	2024
Engangsforhold der korrigeres for i de specielle budgetposter i alt	-0,1	-0,4	-0,4
Engangsforhold vedrørende covid-19 (inden for de specielle budgetposter)	-0,1	-0,2	-0,1
Ekstraordinær udbetaling af for meget betalt ejendomsskat	0,0	-0,2	-0,3
Udbetaling af efterlønsbidrag	-0,2	0,0	0,0
Korrektion for forventet budgetkorrektion som følge af ændrede prisskøn ¹⁾	0,0	0,0	0,0
Ekstraordinære engangsbødeindtægter	0,2	0,0	0,0
Øvrige korrektioner (uden for de specielle budgetposter) i alt	-0,8	0,0	-0,1
Engangsforhold vedrørende covid-19	-0,6	0,0	0,0
- Heraf som overføres til husholdninger	0,0	0,0	0,0
- Heraf som subsidier	-0,1	0,0	0,0
- Heraf som offentligt forbrug	-0,5	0,0	0,0
- Heraf som momsindtægter	0,0	0,0	0,0
- Heraf som tilbageløb via skatter ²⁾	0,0	0,0	0,0
- Heraf som bidrag til EU	0,0	0,0	0,0
Udviklingsbistand – forskel mellem politiske tilsagn og afløb i faktisk saldo	-0,1	0,1	0,0
Korrektion for oplysninger om indtægtssiden	-0,1	0,0	0,0
Korrektion vedrørende Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB)	0,0	0,0	0,0
Korrektion for investeringer i kampfly ³⁾	0,0	-0,1	-0,1
Korrektion for forventet budgetkorrektion som følge af ændrede prisskøn ¹⁾	0,0	0,0	0,0
Omregning til strukturelt BNP	-0,1	0,0	0,0

1) Afspejler skøn for den budgetkorrektion, der aktuelt kan forventes for 2024 i forbindelse med budgetlægningen som følge af reviderede pris- og lønskøn for 2023.

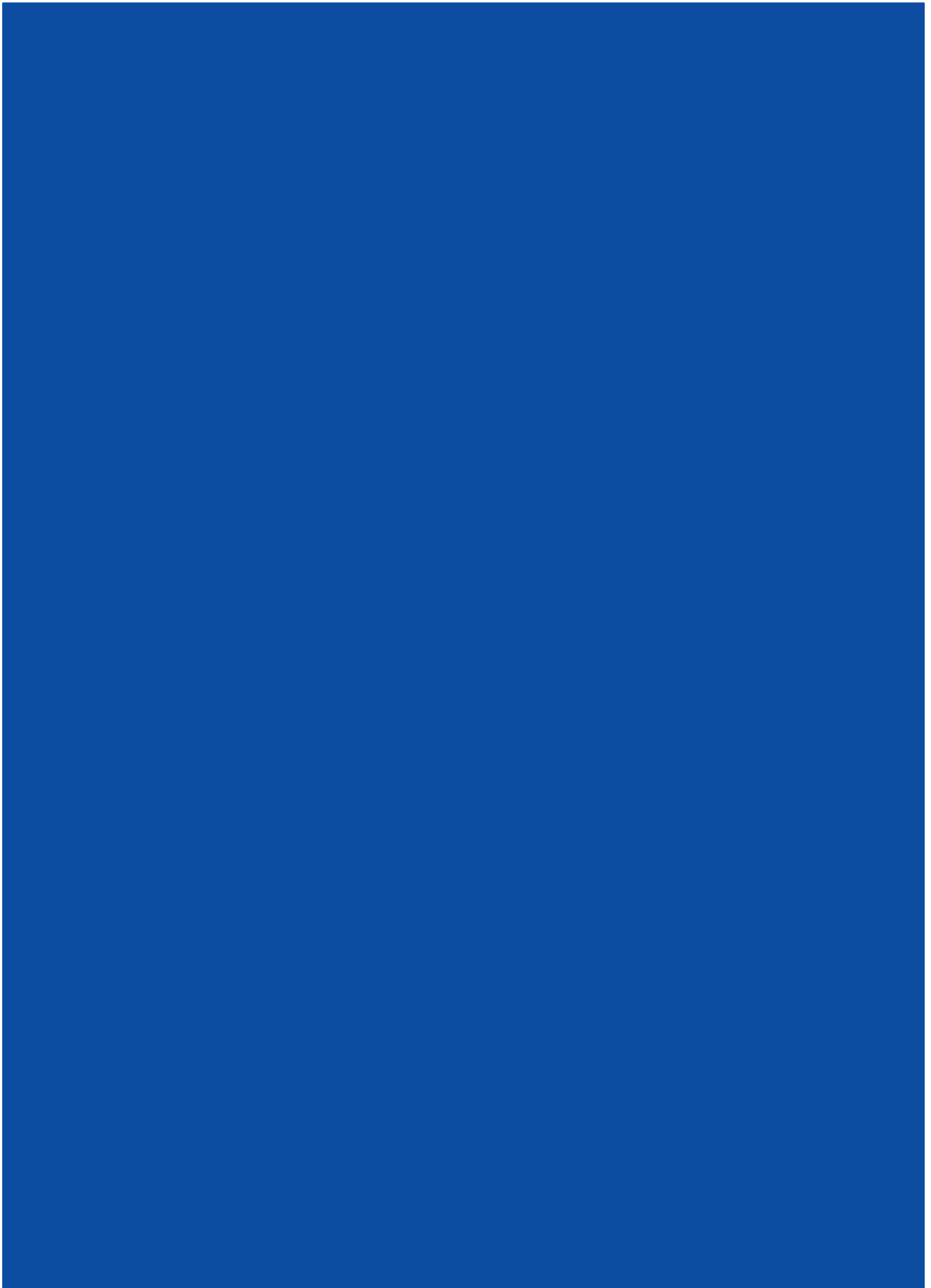
2) Omfatter ikke tilbageløb på selskabsskat og aktieskat i forbindelse med engangsforhold.

3) Investeringer i kampfly behandles på samme måde som nettokøb af bygninger og andre eksisterende investeringsgoder i beregningen af den strukturelle saldo og indgår via et syvårs glidende gennemsnit.



Oversigt over bilagstabeller

B.1	Efterspørgsel, import og produktion	57
B.2	Renter, oliepris, valutakurs og udlandsforudsætninger	58
B.3	Befolkning og arbejdsmarked	59
B.4	Beskæftigelse fordelt på brancher inkl. orlov	60
B.5	Skøn for ledighed.....	60
B.6	Personer på indkomstoverførsler mv.	61
B.7	Bruttoinvesteringer.....	62
B.8	Betalingsbalancens løbende poster	63
B.9	Eksport og import.....	64
B.10	Det private forbrug fordelt på undergrupper	65
B.11	Nettofordringserhvervelse fordelt på sektorer	65
B.12	Bruttoværditilvækst (BVT)	66
B.13	Timeproduktivitet i udvalgte erhverv.....	66
B.14	Bidrag til stigningen i husholdningernes reale disponible indkomster.....	67
B.15	Husholdningernes nettofordringserhvervelse.....	68
B.16	Ejendomsmarked og boligbyggeri	69
B.17	Lønkvoter, lønstigninger og beregningstekniske forudsætninger	69
B.18	Prisudvikling og forklarende faktorer	70
B.19	Offentlige finanser.....	71
B.20	Skatter og skattetryk.....	73
B.21	Udviklingen i skattegrundlaget for kommunerne	74
B.22	Indkomstoverførsler	75
B.23	Skøn på forskellige tidspunkter over centrale størrelser	76



Bilagstabeller

Tabel B.1
Efterspørgsel, import og produktion

	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
	Mia. kr.			Mængder, pct.			Priser, pct.		
Privatforbrug	1.198	1.256	1.310	-2,3	0,5	1,3	7,4	4,3	3,0
Offentligt forbrug ¹⁾	615	639	674	-3,5	0,6	1,8	4,8	3,2	3,6
Offentlige investeringer ²⁾	87	93	99	-2,7	4,3	2,7	4,4	3,4	3,2
Boliginvesteringer	174	165	156	7,8	-9,3	-8,4	7,1	4,7	3,1
Erhvervsinvesteringer	392	379	380	12,3	-7,4	-1,6	5,8	4,5	1,8
Indenlandsk efterspørgsel ekskl. lagerændringer	2.469	2.537	2.623	0,1	-1,2	0,4	6,3	4,0	3,0
Lagerændringer ³⁾	32	9	16	0,8	-0,8	0,3			
I alt indenlandsk efterspørgsel	2.501	2.546	2.639	1,0	-2,1	0,6	6,5	4,0	3,0
Eksport af varer og tjenester	1.939	1.864	1.971	8,6	3,1	3,7	19,5	-6,8	2,0
Samlet efterspørgsel	4.440	4.410	4.610	4,0	0,2	1,9	11,8	-0,8	2,6
Import af varer og tjenester	1.642	1.651	1.743	4,2	-0,5	2,8	19,8	1,1	2,7
Bruttonationalprodukt	2.798	2.759	2.867	3,8	0,6	1,4	7,6	-1,9	2,5
Produktskatter, netto	337	337	349	-2,2	0,1	1,1	4,9	0,0	2,5
Bruttoværditilvækst	2.461	2.422	2.518	4,7	0,6	1,5	8,0	-2,2	2,5
- I private byerhverv ⁴⁾	1.599	1.716	1.757	6,8	0,8	0,9	3,0	6,5	1,4
Bruttonationalindkomst	2.904	2.822	2.929						

Anm.: Opdelingen i mængde- og priskomponenter er foretaget på grundlag af en kædeprisberegning.

- 1) Realvæksten i det offentlige forbrug er opgjort ved outputmetoden, og inkl. afskrivninger. I 2023-2024 er den offentlige forbrugsvækst målt ved henholdsvis input- og outputmetoden beregningsteknisk forudsat ens.
- 2) De offentlige investeringer er ekskl. det offentlige nettokøb af bygninger, hvorfor tallet vil afvige fra opgørelsen af de offentlige investeringer i tabel B.7.
- 3) Mængdestørrelserne angiver vækstbidrag til BNP.
- 4) Private byerhverv består af fremstilling, byggeri samt private serviceerhverv ekskl. søtransport.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.2

Renter, oliepris, valutakurs og udlandsforudsætninger

Renter, pct.		2020	2021	2022	2023	2024
USA	Federal Funds Target Rate	0,5	0,3	1,9	5,1	4,8
	Tremåneders pengemarkedsrente	0,7	0,2	2,4	5,4	5,2
	Tiårig statsobligation	0,9	1,4	3,0	3,7	3,6
Euroområdet	ECB's refinansieringsrente	0,0	0,0	0,6	3,8	4,0
	Tremåneders pengemarkedsrente	-0,4	-0,5	0,3	3,2	3,2
	Tiårig statsobligation (Tyskland)	-0,5	-0,3	1,2	2,3	2,3
Danmark	Indskudsbevisrente	-0,6	-0,5	0,0	2,9	3,1
	Tremåneders pengemarkedsrente	-0,2	-0,2	0,6	3,4	3,3
	Etårig rentetilpasning	-0,5	-0,5	0,9	3,5	3,4
	Tiårig statsobligation	-0,4	0,0	1,5	2,5	2,5
	30-årig realkreditobligation	1,1	1,4	3,7	4,6	4,5
	Gennemsnitsrente	0,3	0,4	2,0	3,5	3,4
Oliepris						
Dollar pr. tønde		41,8	70,7	100,8	81,7	80,4
Kr. pr. tønde		273,2	444,4	713,1	565,6	552,0
Valutakurs						
Kr. pr. 100 dollar		654,2	628,7	707,6	692,4	686,3
Kr. pr. 100 euro		745,4	743,7	744,0	744,4	745,0
Effektiv kronekurs (indeks 1980=100)		104,0	103,9	101,9	103,7	104,1
Realvækst, pct.						
Udlandsforudsætninger						
Eksportmarkedsvækst ¹⁾ , pct.		-4,7	10,2	7,2	1,9	2,5
Handelsvægtet BNP-vækst ²⁾ , pct.		-3,7	5,2	3,0	1,2	1,8

Anm.: Skønnene er baseret på data til og med d. 11. april 2023. Årsgennemsnit er egne beregninger. For de pengepolitiske renter er renteskønnet baseret på en vurdering af de seneste udmeldinger fra centralbankerne og markedsforsventningerne. For pengemarkedsrenter og renten på tiårige statsobligationer tager skønnene udgangspunkt i markedsforsventninger ud fra priserne på swaprentekontrakter. For den etårige og 30-årige realkreditobligationsrente er data baseret på Finans Danmarks obligationsrenter og skøn fastlagt ud fra spænd til henholdsvis tremåneders pengemarkedsrenten og den tiårige statsobligationsrente. Skøn for valutakurser opgøres beregningsteknisk ved, at kursen i resten af prognoseperioden antages at ligge på den gennemsnitlige værdi for de seneste ti dage, før fastlæggelsen af skønnet. Skøn for olieprisen dannes bl.a. på baggrund af Det Internationale Energiagentur, *World Energy Outlook oktober 2022*, og futurespriser.

- 1) Opgjort som et vægtet gennemsnit af importvæksten hos Danmarks 36 vigtigste samhandelspartnere, hvor vægtene afspejler landets betydning for dansk industrieksport i 2021.
- 2) Opgjort som et vægtet gennemsnit af BNP-væksten hos Danmarks 36 vigtigste samhandelspartnere ud fra disse landes andel af Danmarks vare- og tjenesteeksport i 2021.

Kilde: Macrobond, Nordea Markets, Det Internationale Energiagentur, *IMF World Economic Outlook april 2023*, og egne beregninger.

Tabel B.3
Befolkning og arbejdsmarked

	2020	2021	2022	2023	2024
1.000 personer					
Samlet befolkning	5.831	5.857	5.884	5.904	5.923
- I arbejdsstyrken	3.105	3.150	3.238	3.254	3.237
- Samlet beskæftigelse	2.973	3.046	3.164	3.165	3.142
- Beskæftigede på ordinært arbejdsmarked ¹⁾	2.883	2.949	3.060	3.052	3.026
- Støttet beskæftigelse ²⁾	90	96	104	112	116
- Bruttoledige (inkl. aktivering) ³⁾	133	106	76	91	97
- Nettoledige	120	94	65	75	80
- Uden for arbejdsstyrken	2.727	2.707	2.646	2.649	2.687
- Kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsstyrken	92	85	80	83	84
- Førtidspensionister uden for arbejdsstyrken	191	199	206	205	204
- Seniorpensionister uden for arbejdsstyrken	3	11	18	23	29
- Efterlønsmodtagere	48	52	47	35	27
- Personer under 15 år	951	947	944	941	940
- Folkepensionister uden for arbejdsstyrken	977	974	955	968	983
- Øvrige uden for arbejdsstyrken	464	439	396	394	419

Anm.: Modtagere af uddannelseshjælp og kontantydelse inkluderes i opgørelsen af kontanthjælpsmodtagere.

- 1) Opgjort som forskellen mellem beskæftigelsen som opgjort i nationalregnskabet og den støttede beskæftigelse, hvis grundkilde er AMFORA. Som følge af forskelle i afgrænsningen af beskæftigelsen i de to kilder er opgørelsen behæftet med en vis usikkerhed.
- 2) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud og personer i fleksjob og skånejob.
- 3) Antallet af aktiverede dagpengemodtagere og arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. arbejdsmarkedsparate personer i støttet beskæftigelse.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.4
Beskæftigelse fordelt på brancher inkl. orlov

	2020	2021	2022	2023	2024
1.000 personer					
Beskæftigelse i alt inkl. orlov	2.973	3.046	3.164	3.165	3.142
- Tjenesteerhverv	1.556	1.595	1.680	1.690	1.676
- Bygge og anlæg	194	203	211	202	191
- Fremstillingserhverv	303	307	315	316	312
- Landbrug	68	67	67	67	67
- Offentlig sektor	833	854	867	867	870

Anm.: Brancheopdelingen i ADAM er ikke helt identisk med opdelingen i nationalregnskabet.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.5
Skøn for ledighed

	2020	2021	2022	2023	2024
1.000 personer					
Bruttoledighed	133	106	76	91	97
- Pct. af arbejdsstyrken	4,3	3,4	2,3	2,8	3,0
Nettoledighed	120	94	65	75	80
AKU-ledighed (pct.)	5,6	5,1	4,5	5,6	6,0

Anm.: Forskelle i definitionen af arbejdsstyrken mellem Økonomiministeriet og Finansministeriet på den ene side og Danmarks Statistik på den anden side betyder, at bruttoledigheden i pct. af arbejdsstyrken her opgøres til et lavere niveau.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.6
Personer på indkomstoverførsler mv.

	2020	2021	2022	2023	2024
1.000 helårspersoner					
A-dagpenge (ekskl. aktiverede)	102	82	55	61	67
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	85	75	64	68	71
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælp ¹⁾	24	22	21	27	30
Feriedagpenge	3	2	2	2	2
Førtidspension ²⁾	210	218	226	225	224
Seniorpension	3	12	19	25	32
Ressourceforløb	36	33	38	38	38
Efterløn	48	52	47	35	27
Tidlig pension	0	0	7	14	18
Fleksydelse	3	3	3	3	2
Revalideringsydelse ³⁾	3	2	2	1	1
Sygedagpenge ⁴⁾	76	84	86	74	74
Barselsdagpenge	51	52	53	52	53
Ledighedsydelse	18	16	13	14	15
Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse samt overgangsydelse ⁵⁾	12	10	14	15	10
I alt	675	663	650	656	666
SU	318	315	301	302	300
I alt inkl. SU	993	978	951	958	965
Folkepensionister	1.124	1.116	1.094	1.110	1.128
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.117	2.094	2.045	2.067	2.093
Støttet beskæftigelse ⁶⁾	90	96	104	112	116
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.207	2.191	2.148	2.180	2.209

Anm.: Modtagere af uddannelseshjælp og personer på kontantydelse inkluderes i opgørelsen af kontanthjælpsmodtagere.

- 1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelser og tabel B.3, da personer i støttet beskæftigelse ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedsparete og ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i gruppen af aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere.
- 2) Førtids- og folkepension er inkl. pensionister, der bor i udlandet, samt pensionister i beskæftigelse.
- 3) Ekskl. revalidering med løntilskud.
- 4) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær. Det er en opgørelse af den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgeberperioden. Det drejer sig om beskæftigedes sygdomsforløb, der er længere end 30 dage, samt sygdomsforløb blandt ledige.
- 5) Antallet af modtagere af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse samt overgangsydelse er opgjort ekskl. modtagere i løntilskud.
- 6) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud og personer i fleksjob og skånejob.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Tabel B.7
Bruttoinvesteringer

	2022	2020	2021	2022	2023	2024
	Mia. kr.	Realvækst, pct.				
Faste bruttoinvesteringer	652	5,1	6,2	8,6	-6,1	-2,9
<i>Opdelt på type:</i>						
- Bygge- og anlægsinvesteringer	325	4,7	8,9	8,2	-5,7	-4,8
- Materielle og immaterielle investeringer	327	5,6	3,6	8,9	-6,5	-0,9
<i>Opdelt på gruppe:</i>						
- Boliginvesteringer	174	9,1	9,9	7,8	-9,3	-8,4
- Offentlige investeringer ¹⁾	86	14,1	0,3	-4,0	6,6	1,6
- Samlede erhvervsinvesteringer	392	1,2	6,3	12,3	-7,4	-1,6
- Bygge- og anlægsinvesteringer	99	-5,1	7,9	9,4	-1,3	-2,5
- Materielle og immaterielle investeringer	293	3,7	5,6	13,2	-9,5	-1,2

1) De offentlige investeringer er inkl. det offentlige nettokøb af bygninger, hvorfor tallet afviger fra opgørelsen af de offentlige investeringer i tabel B.1.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.8
Betalingsbalancens løbende poster

	2020	2021	2022	2023	2024
Mia. kr.					
Vareeksport	780	893	1.045	1.115	1.186
Vareimport	675	814	981	965	1.020
Varebalance i alt	105	79	64	150	167
Tjenesteeksport	496	601	894	748	785
Tjenesteimport	454	501	661	685	723
Tjenestebalance i alt	42	100	234	63	61
Vare- og tjenestebalance	147	179	297	213	228
- Pct. af BNP	6,3	7,1	10,6	7,7	7,9
Formueindkomst fra udlandet, netto	85	98	122	80	80
Lønindkomst fra udlandet, netto	-14	-14	-18	-19	-20
EU-betalinger til Danmark, netto	-16	-16	-11	-17	-19
Andre løbende overførsler fra udlandet, netto	-20	-20	-23	-25	-26
Nettooverførsler fra udlandet i alt	36	47	70	19	15
Løbende poster i alt	183	226	367	232	243
- Pct. af BNP	7,9	9,0	13,1	8,4	8,5
Danmarks nettoaktiver over for udlandet	1.626	1.928	2.123	2.388	2.945
- Pct. af BNP	70,0	77,0	75,9	86,5	102,7

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.9
Eksport og import

	2022	2020	2021	2022	2023	2024
	Mia. kr.	Realvækst, pct.				
Eksport						
Varer i alt	1.045	-0,8	11,4	5,7	3,7	4,3
- Landbrugsvarer mv.	147	0,8	5,7	-4,1	0,0	1,7
- Industrivarer (ekskl. skibe mv.)	773	0,6	10,9	9,6	6,0	3,3
- Øvrige varer ¹⁾	125	-14,8	31,4	-9,3	-6,1	16,6
Tjenester i alt	894	-14,2	2,6	12,9	2,4	2,8
- Søtransport	531	-5,4	5,8	1,8	1,0	1,0
- Øvrige tjenester	299	-13,2	-1,1	17,6	5,5	4,2
I alt	1.939	-6,3	8,0	8,6	3,1	3,7
Import						
Varer i alt	981	-0,7	10,5	-2,2	-0,1	2,0
- Landbrugsvarer mv.	112	-5,6	6,1	0,5	-0,5	3,0
- Industrivarer (ekskl. skibe mv.)	609	2,1	12,4	-2,0	-1,5	3,7
- Øvrige varer ²⁾	260	-5,8	6,8	-4,1	3,4	-3,3
Tjenester i alt	661	-7,6	4,2	14,7	-1,1	3,9
I alt	1.642	-3,6	8,0	4,2	-0,5	2,8
Memo						
		Nominel vækst, pct.				
Basisvareeksport ³⁾	957	0,5	10,6	14,1	10,0	5,6
Eksportpriser						
		Ændring, pct.				
Varer i alt	-	-1,5	2,8	10,6	2,9	2,0
Tjenester i alt	-	3,9	18,0	31,9	-18,3	2,0
I alt	-	0,5	8,4	19,5	-6,8	2,0
Importpriser						
Varer i alt	-					
Tjenester i alt	-	-2,9	9,2	23,2	-1,5	3,5
I alt	-	0,0	5,9	15,0	4,9	1,6

1) Ubearbejdede varer, energi og skibe mv.

2) Ubearbejdede varer, energi, biler og skibe mv.

3) Basisvareeksporten består af vareeksporten ekskl. energi, skibe og fly mv.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.10
Det private forbrug fordelt på undergrupper

	2022	2020	2021	2022	2023	2024
	Mia. kr.	Realvækst, pct.				
Forbrug i alt	1.198	-1,4	4,2	-2,3	0,5	1,3
Detailomsætning	392	6,2	5,0	-4,9	-2,9	1,0
- Fødevarer m.m.	178	4,1	3,3	-8,0	0,3	1,0
- Øvrige varer	214	7,9	6,3	-2,4	-5,5	1,0
Bilkøb	44	0,9	0,3	-18,1	13,0	4,3
Brændsel m.m.	73	-0,7	5,1	-8,8	1,9	3,9
Benzin og lignende	33	-9,3	3,3	-0,4	2,6	-0,2
Boligbenyttelse	268	1,4	1,1	1,7	1,9	1,5
Øvrige tjenester	414	-12,5	4,6	7,7	-0,4	1,0
Turistudgifter	38	-47,2	26,8	13,9	15,0	5,0

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.11
Nettoforbringserhvervelse fordelt på sektorer

	2020	2021	2022	2023	2024
Mia. kr.					
Privat sektor i alt	177	138	280	187	234
- Husholdninger	35	-8	60	73	107
- Selskaber	143	146	220	114	127
- Ikke finansielle selskaber	106	89	167	67	81
- Finansielle selskaber	37	57	53	47	45
Offentlig forvaltning og service	5	91	93	51	16
I alt	182	229	373	238	250

Anm.: Nettoforbringserhvervelsen for offentlig forvaltning og service svarer til den offentlige saldo.

Nettoforbringserhvervelsen i alt svarer (bortset fra de normalt små nettokapitaloverforsler fra udlandet) til saldoen på betalingsbalancens løbende poster, jf. tabel B.8.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.12
Bruttoværditilvækst (BVT)

	2022	2020	2021	2022	2023	2024
	Andel, pct.	Realvækst, pct.				
BVT i alt	100	-2,4	5,1	4,7	0,6	1,5
Offentlig sektor	18	-4,2	3,3	-0,8	0,2	1,1
Privat sektor	82	-2,0	5,5	6,1	0,7	1,5
Privat sektor ekskl. råstofindvinding	80	-1,7	5,5	6,1	0,9	1,0
Private byerhverv ¹⁾	63	-2,2	6,1	6,8	0,8	0,9

1) Private byerhverv består af fremstilling, byggeri og private serviceerhverv ekskl. søtransport.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.13
Timeproduktivitet i udvalgte erhverv

	Gns. 1996-2022	2020	2021	2022	2023	2024
Realvækst, pct.						
Samlet	1,0	0,6	1,2	0,2	1,3	2,2
Offentlig sektor	0,4	-2,2	0,7	-2,3	0,2	0,4
Privat sektor	1,2	1,4	1,2	0,5	1,6	2,8
Privat sektor ekskl. råstofindvinding	1,4	1,6	1,2	0,5	1,8	2,3
Private byerhverv ¹⁾	1,3	1,3	1,4	1,2	1,7	2,3

Anm.: Timeproduktiviteten er bruttoværditilvækst i faste priser i forhold til det samlede antal præsterede timer.

1) Private byerhverv består af fremstilling, byggeri og private serviceerhverv ekskl. søtransport.

Kilde: Danmarks Statik og egne beregninger.

Tabel B.14
Bidrag til stigningen i husholdningernes reale disponible indkomster¹⁾

	2020	2021	2022	2023	2024
Realvækst, pct.					
Disponibel indkomst ²⁾	0,0	-0,5	1,1	-1,0	1,0
Bidrag, pct.-point					
Lønsum ³⁾	1,1	3,6	-0,4	-1,2	1,3
Indkomstoverførsler	1,7	-0,5	-2,3	0,2	0,3
Indkomstskatter	-2,4	-2,0	2,0	1,5	-0,1
Nettorenteindkomst	-0,7	0,2	-0,1	-0,6	-1,5
Aktieudbytter ⁴⁾	-0,8	0,2	0,3	-0,4	0,8
Pensionsbidrag	0,6	-0,7	2,0	-1,6	-0,5
Udbetalinger fra pensionsordninger ⁵⁾	0,0	-0,6	0,3	0,1	0,0
Andet ⁶⁾	0,5	-0,8	-0,8	0,9	0,8

- 1) Husholdninger er opgjort inkl. NPISH-sektoren.
 - 2) Disponibel indkomst er opgjort efter beskatning af udbetaling af indefrosne feriemidler.
 - 3) Vedrørende lønmodtagere bosiddende i Danmark.
 - 4) Inkl. udlodninger fra investeringsforeninger.
 - 5) Arbejdsmarkedspensioner mv. (men ikke individuelle pensionsordninger i pengeinstitutter mv.).
 - 6) Herunder selvstændige.
- Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.15
Husholdningernes nettofordringserhvervelse¹⁾

	2020	2021	2022	2023	2024
Mia. kr.					
Disponibel bruttoindkomst ²⁾	1.142	1.159	1.257	1.298	1.351
Privatforbrug	1.074	1.142	1.198	1.256	1.310
Bruttoinvesteringer ³⁾	111	123	142	136	131
Nettokapitaloverførsler ⁴⁾	4	-2	8	11	14
Direkte nettofordringserhvervelse	-40	-108	-75	-82	-76
Formueilvækst i l&p ⁵⁾	75	100	135	155	183
Nettofordringserhvervelse⁶⁾	35	-8	60	73	107
Pct. af disponibel bruttoindkomst					
Direkte nettofordringserhvervelse	-3,5	-9,3	-5,9	-6,3	-5,6
Nettofordringserhvervelse	3,0	-0,7	4,8	5,6	7,9

- 1) Husholdninger er opgjort inkl. NPISH-sektoren.
 - 2) Disponibel indkomst er opgjort efter beskatning af udbetaling af indefrosne feriemidler.
 - 3) Husholdningernes bruttoinvesteringer består af byggeri af ejerboliger samt investeringer i bygninger og materiel mv. i enkeltmandsvirksomheder.
 - 4) Nettokapitaloverførslerne i 2022 inkluderer blandt andet tilbagebetaling af ejendomsskatter til boligejere, reserve til håndtering af særlige udfordringer i lyset af covid-19 og yderligere stimuli samt tilbagebetaling af efterlønsbidrag.
 - 5) Nettoindbetalinger til og forrentning (ekskl. pensionsafkastskat) af husholdningernes kapital i livsforsikringselskaber og pensionskasser (l&p).
 - 6) Husholdningernes erhvervelse (netto) af finansielle fordringer (inkl. aktier) på andre sektorer.
- Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.16
Ejendomsmarked og boligbyggeri

	2020	2021	2022	2023	2024
Pct.					
Ændring i prisen ¹⁾ på omsatte enfamiliehuse	4,8	10,5	0,7	-9,2	-0,5
Boliginvesteringer, realvækst	9,1	9,9	7,8	-9,3	-8,4

1) Stigningen er korrigeret for udviklingen i antallet af bolighandler.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.17
Lønvoter, lønstigninger og beregningstekniske forudsætninger

	2020	2021	2022	2023	2024
Lønvoter, pct.					
Privat sektor	59,0	57,4	53,7	57,1	57,2
Hele økonomien	64,0	62,6	59,2	62,0	62,1
Lønstigninger, pct.					
Privat sektor					
- Timefortjeneste (ekskl. genetillæg)	1,9	2,9	3,6	4,4	5,3
Offentlig sektor					
- Timefortjeneste (ekskl. genetillæg)	2,5	1,2	2,4	-	-
- Budgetvirkning	2,5	1,3	1,9	2,4	4,1
Satsreguleringsprocent ¹⁾	2,0	2,0	1,2	2,7	3,3

Anm.: Lønvoten er beregnet som lønsummen i forhold til bruttoværditilvæksten og korrigeret for antal selvstændige.

For den private sektor er lønstigningstakterne i 2020-2021 timefortjenesten ekskl. genetillæg ifølge Dansk Arbejdsgiverforenings StrukturStatistik, mens 2022 er baseret på et simpelt gennemsnit af kvartaler ifølge Dansk Arbejdsgiverforenings KonjunkturStatistik ekskl. genetillæg. For den offentlige sektor er stigningstakterne i timefortjenesten baseret på en sammenvejning af Danmarks Statistiks lønindeks for henholdsvis stat, kommuner og regioner. Der udarbejdes ikke skøn for udviklingen i timefortjenesten i den offentlige sektor.

Budgetvirkningen er baseret på de overenskomstsmæssigt aftalte lønstigninger inkl. skøn for udmøntningen fra reguleringsordningen på baggrund af skønnet for den private lønstigningstakt, men ekskl. skøn for reststigningen. Lønstigningstakterne for offentligt og privat ansatte kan ikke sammenlignes.

1) Satsreguleringsprocenten for 2020-2023 er fastsat. Satsreguleringsprocenten for 2024 er et foreløbigt skøn.

Kilde: Dansk Arbejdsgiverforening, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.18
Prisudvikling og forklarende faktorer

	2020	2021	2022	2023	2024
Ændring, pct.					
Nettoprisindeks	0,4	1,5	7,7	6,1	2,7
Afgifter og boligstøtte, bidrag i pct.-point.	0,0	0,5	0,0	-1,8	0,3
Forbrugerprisindeks	0,4	1,9	7,7	4,3	3,0

Anm.: Bidraget fra afgifter og boligstøtte er opgjort som forskellen mellem forbruger- og nettoprisinflationen.

Udviklingen i prisen på afgiftsbelagte varer som fx energi kan derfor påvirke det målte afgiftsbidrag, selv om afgiftsniveauet er uændret.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.19
Offentlige finanser

	2020	2021	2022	2023	2024
Mia. kr.					
Offentligt forbrug	575,4	608,4	615,4	639,0	673,9
Overførsler ¹⁾	385,8	388,0	387,1	406,9	423,3
Investeringer	83,9	85,3	86,7	93,5	99,0
Renteudgifter	12,8	14,1	20,6	14,2	14,7
Subsidier	75,6	63,3	39,5	37,4	38,9
Øvrige udgifter ²⁾	86,9	86,6	89,6	94,5	98,6
Udgifter i alt³⁾	1.220,4	1.245,7	1.238,9	1.285,4	1.348,4
Personskatter mv. ⁴⁾	510,3	542,6	564,8	567,5	584,3
Arbejdsmarkedsbidrag	106,3	112,2	117,2	121,6	126,0
Pensionsafkastskat	48,2	63,8	11,3	9,0	9,3
Selskabsskatter	66,6	93,6	89,2	86,4	87,4
Moms	231,6	250,0	265,1	271,1	278,3
Øvrige indirekte skatter	142,4	147,4	143,5	143,8	141,6
Øvrige skatter ⁵⁾	4,0	2,8	1,2	1,0	1,0
Renteindtægter	20,3	24,5	29,6	32,6	34,7
Øvrige indtægter ⁶⁾	98,8	103,5	114,3	108,4	106,1
Told mv. til EU	-3,1	-3,7	-4,6	-4,5	-4,7
Indtægter i alt⁷⁾	1.225,4	1.336,7	1.331,9	1.336,8	1.364,1
Offentlig saldo	5,0	91,0	93,0	51,4	15,8
Renter, netto	-7,5	-10,4	-9,0	-18,5	-20,0
Offentlig primær saldo ⁸⁾	-2,5	80,6	84,0	32,9	-4,3

Bilagstabeller

- 1) Indkomstoverførslerne er opgjort ekskl. andre løbende overførsler til husholdninger som fx indekstillæg, befordring mv.
- 2) Øvrige udgifter indeholder blandt andet kapitaloverførsler, overførsler til Færøerne og Grønland, udviklingsbistand samt bidrag til EU's budget.
- 3) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Udgiftstrykket er her beregnet med afsæt i en opgørelse af de samlede udgifter, hvor alle delelementer i det offentlige forbrug – herunder fx imputerede udgifter i form af afskrivninger og indtægter i form af salg af varer og tjenesteydelser – henføres til udgiftssiden.
- 4) Personskatter mv. indeholder indkomstskat, ejendomsværdiskat, vægtafgift fra husholdninger, bo- og gaveafgift samt andre personlige skatter.
- 5) Øvrige skatter indeholder medicinelicens og obligatoriske pensionsbidrag for tjenestemænd mv.
- 6) Øvrige indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU samt imputerede indtægter i form af både bruttoestindkomst og bidrag til tjenestemandspensioner. Endvidere indgår statens indtægter fra overskudsdeling og statsdeltagelse i forbindelse med olie- og gasindvindingen i Nordsøen, rørledningsafgiften samt kulbrinteskatten.
- 7) Opgørelsen af de samlede offentlige indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse, der blandt andet henfører det offentlige salg af varer og tjenester til indtægtssiden og ikke som her til udgiftssiden som en del af de samlede forbrugsudgifter. De samlede indtægter er her desuden opgjort inkl. bruttoestindkomst, som er modsvaret til de imputerede afskrivningsudgifter, der indgår i opgørelsen af det offentlige forbrug.
- 8) Den primære saldo angiver stillingen på de offentlige finanser før nettorenteudgifter.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.20
Skatter og skattetryk

Mia. kr.	2020	2021	2022	2023	2024
Indirekte skatter	371,0	393,7	404,1	410,3	415,3
- Moms	231,6	250,0	265,1	271,1	278,3
- Registreringsafgift	18,7	16,4	11,5	12,2	11,1
- Punktafgifter	68,8	71,7	69,6	62,3	68,8
- Energi (inkl. PSO)	37,3	37,6	37,7	30,1	36,4
- Miljø	3,5	3,7	3,7	3,8	3,8
- Nydelsesmidler	12,6	13,2	11,3	11,4	11,4
- Øvrige	15,4	17,1	16,8	17,0	17,1
- Ejendomsskatter	31,6	32,4	33,1	36,3	27,3
- Vægtafgift på erhverv	3,9	4,0	4,1	4,1	4,3
- Øvrige indirekte skatter	16,3	19,3	20,7	24,4	25,5
Direkte skatter	727,3	806,8	775,2	779,0	801,5
- Kildeskatte ¹⁾	488,1	520,5	541,5	546,8	563,9
- Statsskat	172,7	182,3	189,8	194,6	201,2
- Bundskat	151,5	159,8	165,2	169,0	174,3
- Topskat	18,4	20,2	21,7	22,9	24,1
- Sundhedsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Begrænset skattepligtige	2,3	2,4	2,9	2,6	2,8
- Kommuneskat i alt	263,0	277,9	284,1	294,4	302,9
- Ejendomsværdiskat	15,0	14,2	14,1	14,4	15,0
- Øvrige kildeskatte ²⁾	37,5	46,2	53,5	43,4	44,8
- Pensionsafkastbeskatning	48,2	63,8	11,3	9,0	9,3
- Selskabsskat	66,6	93,6	89,2	86,4	87,4
- Andre personlige skatter	8,3	8,1	8,7	7,9	7,3
- Medielicens	2,7	1,2	0,0	0,0	0,0
- Vægtafgifter fra husholdninger	7,2	7,3	7,2	7,3	7,6
- Arbejdsmarkedsbidrag	106,3	112,2	117,2	121,6	126,0
Obligatoriske bidrag til sociale ordninger ³⁾	1,4	1,5	1,2	1,0	1,0
Kapitalskatte	6,7	6,6	7,4	5,5	5,5
Told og importafgifter (EU-ordninger)	3,1	3,7	4,6	4,5	4,7
Samtlige skatter	1109,4	1212,4	1192,5	1200,4	1228,0
BNP	2323,9	2504,2	2797,9	2758,7	2867,1
Samtlige skatter i pct. af BNP	47,7	48,4	42,6	43,5	42,8

Bilagstabeller

- 1) Tal for fordeling af kildeskatter på stats- og kommuneskatter er fra Danmarks Statistik for 2020-2022. For 2023-2024 benyttes en opgørelse baseret på Finansministeriets udskrivningsgrundlag.
 - 2) Indeholder blandt andet aktieindkomstskat, dødsboskat og provenu af virksomhedsordning.
 - 3) Indeholder obligatoriske pensionsbidrag for tjenestemænd mv.
- Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.21
Udviklingen i skattegrundlaget for kommunerne

	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
	Mia. kr.					Pct.				
December 2019	1.035,9	1.073,4	-	-	-	2,9	3,6	-	-	
Maj 2020	997,6	1.042,7	-	-	-	-1,1	4,5	-	-	
August 2020	1.054,6	1.044,9	-	-	-	4,3	-0,9	-	-	
December 2020	1.063,6	1.070,7	1.087,2	-	-	5,6	0,7	1,5	-	
Maj 2021	1.060,5	1.070,3	1.085,6	-	-	5,3	0,9	1,4	-	
August 2021	1.058,3	1.075,5	1.081,7	-	-	5,1	1,6	0,6	-	
December 2021	1.064,4	1.094,1	1.104,2	1.153,8	-	5,7	2,8	0,9	4,5	
Maj 2022	1.064,4	1.102,1	1.105,9	1.148,2	-	5,7	3,5	0,3	3,8	
August 2022	1.064,4	1.136,4	1.122,8	1.148,8	-	5,7	6,8	-1,2	2,3	
Marts 2023	1.064,4	1.132,9	1.154,2	1.185,7	1.233,2	5,7	6,4	1,9	2,7	4,0
Maj 2023	1.064,4	1.132,9	1.162,7	1.193,6	1.230,1	5,7	6,4	2,6	2,7	3,1

Anm.: Rækkerne angiver tidspunkt for budgettering af det kommunale skattegrundlag. Søjlerne angiver det pågældende års skattegrundlag.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.22
Indkomstoverførsler

	2020	2021	2022	2023	2024
Mia. kr.					
A-dagpenge (ekskl. aktiverede)	21,2	17,7	11,7	13,9	16,0
Kontanthjælp ¹⁾ (ekskl. aktiverede)	26,4	26,9	27,8	31,7	33,4
Feriedagpenge	0,7	0,6	0,5	0,3	0,4
Førtidspension ²⁾	44,1	46,3	46,6	49,0	50,4
Ressourceforløb	6,3	5,8	6,6	6,7	7,0
Efterløn	8,5	8,9	7,8	5,7	4,6
Revalideringsydelse	0,6	0,5	0,4	0,3	0,3
Sygedagpenge	14,1	16,2	16,5	14,6	15,1
Barseldagpenge	12,0	12,1	12,0	12,6	13,3
Boligyldelse og boligsikring	15,4	15,5	15,6	16,2	16,9
Børnefamilieydelse	14,8	14,9	14,9	15,9	16,3
Øvrige overførsler ³⁾	24,6	22,0	24,0	25,7	23,2
SU	20,9	21,0	20,0	20,8	21,4
Folkepension ⁴⁾	144,6	146,2	145,2	154,2	162,5
Øvrige pensioner ⁵⁾	31,5	33,5	37,5	39,3	42,7
I alt⁶⁾	385,8	388,0	387,1	406,9	423,3
I alt ekskl. folkepension og øvrige pensioner	209,7	208,3	204,4	213,4	218,1
I alt ekskl. SU, folkepension og øvrige pensioner	188,8	187,4	184,4	192,6	196,7

Anm.: Udgifterne til indkomstoverførsler kan ikke direkte sidestilles med antallet af overførselsmodtagere i tabel B.6.

- 1) Skattepligtige og ikke-skattepligtige ydelser, herunder integrationsydelse.
- 2) Inkl. førtidspension til pensionister i udlandet.
- 3) Ydelser til aktiverede, børnetilskud, ledighedsydelse, grøn check og fleksydelse mv.
- 4) Inkl. personlige tillæg og varmetillæg til pensionister samt pensioner til pensionister i udlandet.
- 5) Tjenestemandspensioner og delpension mv. samt tidlig pension og seniorpension.
- 6) Indkomstoverførslerne er opgjort ekskl. andre løbende overførsler til husholdninger som fx indekstillaæg, befordring mv.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel B.23
Skøn på forskellige tidspunkter over centrale størrelser

	Aug. 2021	Dec. 2021	Maj 2022	Aug. 2022	Mar. 2023	Maj 2023
2021						
BNP, pct. (realvækst)	3,8	3,9	4,7	4,9	4,9	4,9
Bruttoledighed, 1.000 personer	114	107	106	106	106	106
Forbrugerpriser, pct.	1,3	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
Betalingsbalance ¹⁾ , mia. kr.	165	181	206	219	226	226
Samlet offentlig saldo, mia. kr.	-47	-5	59	65	91	91
2022						
BNP, pct. (realvækst)	2,8	2,8	3,4	2,8	3,6	3,8
Bruttoledighed, 1.000 personer	104	78	86	78	76	76
Forbrugerpriser, pct.	1,5	2,2	5,2	7,3	7,7	7,7
Betalingsbalance ¹⁾ , mia. kr.	175	186	170	231	371	367
Samlet offentlig saldo, mia. kr.	10	25	17	32	82	93
2023						
BNP, pct. (realvækst)	-	2,1	1,9	0,8	0,2	0,6
Bruttoledighed, 1.000 personer	-	77	87	93	93	91
Forbrugerpriser, pct.	-	1,8	1,8	3,3	3,9	4,3
Betalingsbalance ¹⁾ , mia. kr.	-	174	160	208	269	232
Samlet offentlig saldo, mia. kr.	-	20	5	22	45	51
2024						
BNP, pct. (realvækst)	-	-	-	-	1,5	1,4
Bruttoledighed, 1.000 personer	-	-	-	-	97	97
Forbrugerpriser, pct.	-	-	-	-	2,8	3,0
Betalingsbalance ¹⁾ , mia. kr.	-	-	-	-	264	243
Samlet offentlig saldo, mia. kr.	-	-	-	-	24	16

1) Angiver saldoen på betalingsbalancens løbende poster.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

A photograph of a forest floor covered in a dense carpet of small white flowers, likely cowslips, with tall green stems. The background shows a dense forest of tall, thin trees with lush green foliage. A large blue rounded rectangle is overlaid on the top left portion of the image.

oem.dk